

Folyékony Glycerin-Crème

Legfinomabb
glycerin - szappan
glycerin és illatos növe-
nyekből, kitűnően tisztít
és élénkíti a bőrt, és
egy finom piperezappan
minden kívánt előnyei-
vel bír. Darabja 35 kr.

BENZOE
glycerin - szappan.
Ára 35 kr.

Gyökönke szappan (Speik Seife) ára 35 kr.

Párisi hölgypor (legfinomabb poudre de rize)

a bőrnek a leggyengédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőr simán és szárazon tartja. Hölgyeknél, úgy férfiaknál is borotválás után, nagy kedvelésnek örvend. — Egy doboz ára 50 kr., tollal 1 frt.

Kézműsor-por mandulaszappan és spemacébtól ké-
szítve, a legártatlansági arca- és kéz-
bőr-tisztító szer. — Egy doboz ára 50 kr.

Amerikai kauluk-tyűszemgyűrűk s essentia. Ára 60 kr.

Rouge végétal pirosító, ára 50 kr.

Kapható Magyarországon minden jelentékenyebb gyógy- és illatszer-
tárakban, valamint a gyártónál

KIELHAUSER H. néli illatszerek és vegyszerek
(Sporgasse 3.) Grätzban.

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, BUDAPESTEN,
VI. kár., királyi-utca 12. sz. a.

Eredeti keleti rózsatej
(Original orient. Rosenmilch)

RUSS KÁROLY gyógyszerésztől.

A bőrnek rögtön, nem pedig hosszabb használat után, gyöngéd,
vakítóan fehér, fiatal, üde színezetet ad, mint ez semmi egyéb-
szer által el nem érhető; a májfoltokat, szeplőket, pörse-
ket, bőrtöréseket, ráncokat, vörösségeket, napégést s a bőr
minden kivágását, valamint minden sárga vagy barna bőrszínét
azonnal eltávolít, s egyformán alkalmas mindentestreszre. 1 frt.

TANNINGENE.

Legújabb, ólommentes, jóállás mellett ártatlanul, azonnal
hatással bíró

hajfestő szer minden színű hajra.

különösen pedig szürke és fehér hajra (szakáll és szemöldök-
szőr), melyek egyszeri használat mellett is ugyanazon hibát-
lan, fényes, tetszés szerinti szőke, barna vagy fekete fia-
talos természetes színt vesznek, melylyel megőrzésük
előtt bírtak, és melyet sem szappannal mosás, sem gőzfür-
dő el nem nyújt. Ezen így kitűnően alkalmas a hajfestő-
szer vörös és kedvezőtlen színű haj festésére minden
tetszés szerinti árnyalatban, a 2 frt 50 kr.

E különlegességek lelkiismeretesen vannak megvizsgálva, tör-
vényesen védve, és azokat kezesek mellett határozottan ártat-
lanul, valódi minőségben szállítja a készítő

RUSS KÁROLY utódja (Czerny Ant. J.)

BÉCS, I., WALLFISCHGASSE 3. 588

Kitüntetés nyolcz kiállításán. — Raktárak: Buda-
pesten: Török József gyógyszerész király-utca 12.; továbbá
Szepes és Telkessy urak gyógyszerárúháza. Pozsony: Heim
Károly: Kirschner. Szekesfehérvár: Kőrös Szabadka:
Jóó. Debreczen: dr. Böschnek. Miskolc: dr. Herz. Nyir-
egyháza: Lederer. Kassa: Wandraschek. Arad: Armin.
Nagybecskerek: Steiner. Temesvár: Tarcsay. Szeged:
Bárcsny. Vág-Sellye: Zeller. Kolozsvár: Hintz. Brassó:
Kugler. Gyulafehérvár: Fröhlich — valamint sok más jó-
váru gyógyszerárúháza és illatszerkereskedésben. **Szűz-
szen** kérjük azonban határozottan „RUSS” gyártmányait
kérni; miután ezekkel ugyanazon név alatt lesznek a keres-
kedésbe hozva, melyek egészen hatástalnak. — Kimerítő
tervezeteket összes különlegességeimről kívánatra ingyen és
bérmentve küldök.

Kérem a hirdetest előforduló szükség csejából megőrizni,
miután az csak ritkán jelenik meg.

IVAD: REICHENHALLI FÜRDŐ Hivatalos
októbertől. megnyitás
máj. 15-én.

Legnagyobb német egyéji gyógyhely, a bajor főalpesek
között, 800, anyalázos és fenyőtű-kivonat-fürdők, kecske-
sávó tehenek, alpesi növénygyógyászat, minden ásványvíz friss
töltésben, nagy légműködési készülék, bellegzési termék,
párlóházak, sóforrások, gyógytornázás. Kiterjedt kerti ül-
tetvények fűzött sétányokkal, közeli fenyőerdők és árnyas
sétányok minden irányban. — Naponként 2 hangverseny a
a fürdő zenekara által, olvasó szobák. Vasúti és távirda-
állomás. Kimerítő tervezeteket küld. 588

a kir. fürdő-felügyelőség.

ISENTHAL & C.

Bankgeschäft,
HAMBURG (alapít. év 1825).

A kisorsolások sorrendje:

1. oszt. 4000 ny. 116,000 márkával. 2. oszt. 4000 ny. 210,000 márkával. 3. oszt. 4000 ny. 331,150 márkával. 4. oszt. 4000 ny. 432,100 márkával. 5. oszt. 2500 ny. 415,600 márkával. 6. oszt. 1500 ny. 351,655 márkával. 7. oszt. 27,600 ny. és 1. jut. 6,737,150 márkával.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Ezen és ezeken lesnek gyakran kockázatosított vállalatokhoz von-
va s itt egy kis összeg kockázata-
lással alkalom nyújtatik rögtön
nagy tőkéhez jutni. A meg-
rendeléseket a következő helyre
kérjük intézni:

ISENTHAL & C.

Bankgeschäft,
HAMBURG (alapít. év 1825).

A kisorsolások sorrendje:

1. oszt. 4000 ny. 116,000 márkával. 2. oszt. 4000 ny. 210,000 márkával. 3. oszt. 4000 ny. 331,150 márkával. 4. oszt. 4000 ny. 432,100 márkával. 5. oszt. 2500 ny. 415,600 márkával. 6. oszt. 1500 ny. 351,655 márkával. 7. oszt. 27,600 ny. és 1. jut. 6,737,150 márkával.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Ezen és ezeken lesnek gyakran kockázatosított vállalatokhoz von-
va s itt egy kis összeg kockázata-
lással alkalom nyújtatik rögtön
nagy tőkéhez jutni. A meg-
rendeléseket a következő helyre
kérjük intézni:

ISENTHAL & C.

Bankgeschäft,
HAMBURG (alapít. év 1825).

A kisorsolások sorrendje:

1. oszt. 4000 ny. 116,000 márkával. 2. oszt. 4000 ny. 210,000 márkával. 3. oszt. 4000 ny. 331,150 márkával. 4. oszt. 4000 ny. 432,100 márkával. 5. oszt. 2500 ny. 415,600 márkával. 6. oszt. 1500 ny. 351,655 márkával. 7. oszt. 27,600 ny. és 1. jut. 6,737,150 márkával.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Régi vámdíjas kávét
minden árban szállít, bármely
postaállomásra bérmentve a
következő czég:

KOTASEK JÓZSEF,
BRÜNNEN.

Árak 5 kilogrammonként.

Java kávé ... frt 6.50 és frt 7.50
Jamaica kávé ... frt 6.50 és frt 7.50
Ceylon kávé ... frt 8.50 és frt 8.50
Cuba kávé ... frt 8.50 és frt 8.50
Menado kávé ... frt 8.50 és frt 8.50
Braziliai kávé frt 7.50
Mocca kávé... frt 8.50 608
Gyöngy cuba
kávé ... frt 8.50

Hivatalból megállapítva
f. é. jun. 14 és 15-én

fognak kezdődni a ham-
burgi pénz-lotteria hú-
zásai, melyek a hamburgi
kormánytól engedélyezve
s az egész államvagyonnal
biztosítva vannak. A leg-
nyomább nyereség a leg-
szerencsésebb esetben lesz.

400,000 márk.

Különleges-főállítása m. 47,000
nyereségny. k s az 1 jutalomnak.

1 jutal. a 250,000 = 250,000
1 nyer. a 150,000 = 150,000
1 nyer. a 100,000 = 100,000

1 a 60,000 = 60,000
1 a 50,000 = 50,000
1 a 40,000 = 40,000
1 a 30,000 = 30,000
1 a 25,000 = 25,000
1 a 20,000 = 20,000
1 a 15,000 = 15,000
1 a 12,000 = 12,000
1 a 10,000 = 10,000
1 a 8,000 = 8,000
1 a 6,000 = 6,000
1 a 5,000 = 5,000
1 a 4,000 = 4,000
1 a 3,000 = 3,000
1 a 2,000 = 2,000
1 a 1,500 = 1,500
1 a 1,200 = 1,200
1 a 1,000 = 1,000
1 a 500 = 500
1 a 300 = 300
1 a 250 = 250
1 a 200 = 200
1 a 150 = 150
1 a 145 = 145
1 a 124 = 124
1 a 100, 91, 67, 50, 40, 20
márka.

E nyeresemények együtt lesznek:
8,634,275 márkát,
s 7 osztályzatban lesznek
kisorsolva. Az összeg oszt.
bankjegyekben vagy levél-
bélyegzekben, avagy posta-
utalvány m.illet, és pedig
a. é. frt 5.00 1 cred. sorsjegyre
... 1.75 1/2
... 90 1/4 = 583
elküldjük ez eredeti sors-
jegyeket az első osztály-
zatra azonnal a megrende-
lőknek, és minden sorsjegy-
küldeményhez hozzá csa-
toljuk a kimerítő tervezetet
is. A házasság után minden
résztvevő azonnal meg-
kapja a hivatalos házúási
lajstromot, s a nyert pénz-
zekekről is azonnal rendel-
kezés tehető. — Többször
voltunk már azon kellemes
helyzetben, hogy Ausztriá-
ba a legnagyobb nyere-
ményeket fizethettük. Így
a lefolyt lotterianál fizet-
tünk a többiek között

150,000 m. 46992 számra
40,000 m. 65351
30,000 m. 61038

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Ezen és ezeken lesnek gyakran kockázatosított vállalatokhoz von-
va s itt egy kis összeg kockázata-
lással alkalom nyújtatik rögtön
nagy tőkéhez jutni. A meg-
rendeléseket a következő helyre
kérjük intézni:

ISENTHAL & C.

Bankgeschäft,
HAMBURG (alapít. év 1825).

A kisorsolások sorrendje:

1. oszt. 4000 ny. 116,000 márkával. 2. oszt. 4000 ny. 210,000 márkával. 3. oszt. 4000 ny. 331,150 márkával. 4. oszt. 4000 ny. 432,100 márkával. 5. oszt. 2500 ny. 415,600 márkával. 6. oszt. 1500 ny. 351,655 márkával. 7. oszt. 27,600 ny. és 1. jut. 6,737,150 márkával.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Ezen és ezeken lesnek gyakran kockázatosított vállalatokhoz von-
va s itt egy kis összeg kockázata-
lással alkalom nyújtatik rögtön
nagy tőkéhez jutni. A meg-
rendeléseket a következő helyre
kérjük intézni:

ISENTHAL & C.

Bankgeschäft,
HAMBURG (alapít. év 1825).

A kisorsolások sorrendje:

1. oszt. 4000 ny. 116,000 márkával. 2. oszt. 4000 ny. 210,000 márkával. 3. oszt. 4000 ny. 331,150 márkával. 4. oszt. 4000 ny. 432,100 márkával. 5. oszt. 2500 ny. 415,600 márkával. 6. oszt. 1500 ny. 351,655 márkával. 7. oszt. 27,600 ny. és 1. jut. 6,737,150 márkával.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Ezen és ezeken lesnek gyakran kockázatosított vállalatokhoz von-
va s itt egy kis összeg kockázata-
lással alkalom nyújtatik rögtön
nagy tőkéhez jutni. A meg-
rendeléseket a következő helyre
kérjük intézni:

ISENTHAL & C.

Bankgeschäft,
HAMBURG (alapít. év 1825).

A kisorsolások sorrendje:

1. oszt. 4000 ny. 116,000 márkával. 2. oszt. 4000 ny. 210,000 márkával. 3. oszt. 4000 ny. 331,150 márkával. 4. oszt. 4000 ny. 432,100 márkával. 5. oszt. 2500 ny. 415,600 márkával. 6. oszt. 1500 ny. 351,655 márkával. 7. oszt. 27,600 ny. és 1. jut. 6,737,150 márkával.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Ezen és ezeken lesnek gyakran kockázatosított vállalatokhoz von-
va s itt egy kis összeg kockázata-
lással alkalom nyújtatik rögtön
nagy tőkéhez jutni. A meg-
rendeléseket a következő helyre
kérjük intézni:

ISENTHAL & C.

Bankgeschäft,
HAMBURG (alapít. év 1825).

A kisorsolások sorrendje:

1. oszt. 4000 ny. 116,000 márkával. 2. oszt. 4000 ny. 210,000 márkával. 3. oszt. 4000 ny. 331,150 márkával. 4. oszt. 4000 ny. 432,100 márkával. 5. oszt. 2500 ny. 415,600 márkával. 6. oszt. 1500 ny. 351,655 márkával. 7. oszt. 27,600 ny. és 1. jut. 6,737,150 márkával.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Ezen és ezeken lesnek gyakran kockázatosított vállalatokhoz von-
va s itt egy kis összeg kockázata-
lással alkalom nyújtatik rögtön
nagy tőkéhez jutni. A meg-
rendeléseket a következő helyre
kérjük intézni:

ISENTHAL & C.

Bankgeschäft,
HAMBURG (alapít. év 1825).

A kisorsolások sorrendje:

1. oszt. 4000 ny. 116,000 márkával. 2. oszt. 4000 ny. 210,000 márkával. 3. oszt. 4000 ny. 331,150 márkával. 4. oszt. 4000 ny. 432,100 márkával. 5. oszt. 2500 ny. 415,600 márkával. 6. oszt. 1500 ny. 351,655 márkával. 7. oszt. 27,600 ny. és 1. jut. 6,737,150 márkával.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Ezen és ezeken lesnek gyakran kockázatosított vállalatokhoz von-
va s itt egy kis összeg kockázata-
lással alkalom nyújtatik rögtön
nagy tőkéhez jutni. A meg-
rendeléseket a következő helyre
kérjük intézni:

ISENTHAL & C.

Bankgeschäft,
HAMBURG (alapít. év 1825).

A kisorsolások sorrendje:

1. oszt. 4000 ny. 116,000 márkával. 2. oszt. 4000 ny. 210,000 márkával. 3. oszt. 4000 ny. 331,150 márkával. 4. oszt. 4000 ny. 432,100 márkával. 5. oszt. 2500 ny. 415,600 márkával. 6. oszt. 1500 ny. 351,655 márkával. 7. oszt. 27,600 ny. és 1. jut. 6,737,150 márkával.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

Ezen és ezeken lesnek gyakran kockázatosított vállalatokhoz von-
va s itt egy kis összeg kockázata-
lással alkalom nyújtatik rögtön
nagy tőkéhez jutni. A meg-
rendeléseket a következő helyre
kérjük intézni:

ISENTHAL & C.

HAZAI TERMÉNY!
CSÉPLÉSI IDÉNYRE

ajánlunk kitűnő minőségű

TÖMÖR (DARABOS) SZENET

három minőségben mozdonyok (Locomotive) fűtésére.

GYÁRSZENET, gyári czelokra, minden hazai vasút.

igen jutányos, mérsékelt árak mellett. állomásra szállítva.

Északmagyarországi egyesített közszénbánya- és iparvállalat-részvény-társulat

Budapest, V. Erzsébet-tér 10. sz.

(Utányomat nem díjaztatik.)

**A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-
utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:**

Magyar

polgári törvénykezési rendtartás.

(1868: LIV, 1881: LIX, 1881: LX TÖRVÉNYCZIKK.)

Kapcsolatosan

a váltó-, kereskedelmi és kisebb polgári peres ügyekben való eljárással, a bírói
ügyvitellel, a vonatkozó hazai s részben külföldi jogforrásokkal, különösen pedig
a m. kir. Curia fontosabb elvi határozataival.

Irta

Dr. HERCZEGH MIHÁLY.

ELSŐ KÖTET.

MÁSODIK ÁTALAKÍTOTT KIADÁS.

Ára füzve 2 frt.

TAKARÓ

PAPIROS

megrendelhető e lap ki-
adóhivatalában Budapest,

egyetem-utca 4-ik szám.

A HÁZI NEVELÉS.

PÉLDÁKBAN ELŐADVA.

Szülők, nevelők s különösen községi
népkönyvtárak számára.

Irta

Zámolyi VARGA MIHÁLY.

I. kötet: A TESTI ÁPOLÁS

Ára füzve 1 frt 50 kr.

CHIOCOCOA - LIKÓR
(Liquorchococae fortificans)

Tulajdonoson megfigyelve, kipo-
bálva és tekintélyek által ajánlva,
mint jelszónak bizonyult, határozot-
tan ártatlanul

életrendi szer,

különösen pedig mint gyors és
kellemes

ÉLÉNKÍTŐ.

(fr. oszt. és erősítő a gyöngyűtől)

IZOMERÓRE,

az idegek és fesszerjők erősítő-
sére; meglepő jótékonyan életet,
élénkítő és fűlítő hatásában.

Egyáltalán egyetemes gyógy-
ható rossz vagy meggyengült emé-
tetnél, étvágytalanságnál, gyom-
orhurad, görcs, bélgyulladás, hán-
yinger, gyomorfájdalom (sárga), has-
menés, fájás, széklet és szék-
sék, máj, lép-, vesé- és aranyer-
bajoknál. Mindezek a chiococ-
likör használata mellett gyorsan és
biztosan meggyógyulnak s a me-
rszerezésé, folyán a lemez-számból
és legerőteljesebb agykor érhető
el. Ismét tekintve, felülmúlja a leg-
finomabb asztali likőroket. Szám-
talan díszmunka és kitűnő írt
tekintélyektől, a chiococ likör
jelszónál szives magtekinztetvéget
rendelkezésre állnak. Egy eredeti
árg. pontos használati utasítással
hat nyelven, 3 frt o. é. Posta- és
csomagolási díj 20 kr.

Fő szállító raktár: Weber K.
gyógyszerárúháza Bécs, VI. S. Ulrich
platz 4 (tovább minden leírásbeli
megrendeléshez)

Főraktár: Weiss József gyógy-
s. a szerencséhez 1, Tuchlauben.

Budapest: Török József gyógy-
s. király-utca 12. Triest:
Fuchsbohler, gyógyszerár. al Camello.

Prága: Füst József, gyógyszerár.
Lemberg: Beizer S., gyógyszerár.
valamint minden jó nevű bel- és
külföldi gyógyszerárúháza. 588

II. kötet: A LÉLEK MŰVELÉSE.

Ára füzve 2 frt 50 kr.

Tartalma: Bevezetés. A házi nevelés szellemi
oldala. — I. rész. A lélek magában véve: Az állati
és emberi lélek. — A lélek a testtel egyesülve.

pasákkal, háremekkel nem boldogulnak a munkás, gyorsan haladó Európa élelmességével szemben, azt már maguk is érzik. De a gyűlölt keresztény világtól venni át az üdvözítő intézményeket? ez oly dolog, a mire nehéz kapacitálni az orthodox izlamlizmust. Erre a nagy célra a legnagyobb tehetségű prófétának is, úgy látszik, előbb kellett volna születni. Erre alighanem már Arabi pasa is elkészült. Hogy nem közönséges ember lehet, mutatja nemcsak az, hogy évek óta ő tartja kezében az egyiptomi mozgalom szálait, de még inkább az, hogy a műveltségre a töröknél magasabban álló arab törzsek őt tartják hivatottnak egy új kalifa földatára.

De ebben megint csak egy újabb nehézség áll elő rájuk nézve; mert ezen forradalmi törekvés megosztja a török és arab mohamedánuságot. Összefogva, egyetértve tehetnének valamit az európaiak ellen, de Arabi nemcsak a khedivének, de voltaképp a szultánnak is ellenlábas, mert ez utóbbit fél attól, hogy az afrikai mozlimiták őt kiálthatják ki helyette új kalifának.

A mint ezekből látszik, Arabi pasa rendkívül veszélyes, nagy kockázattal játszik.

Szemben áll Európával, közvetlen urával a khedivvel, azontúl a souzeránnal és vallásfőnökkel. Most ott van Dervis pasa, egy csaknem misztikus erélyű, végzettszerű impozáns egyéniség, a ki szintén ellensége az európai befolyásnak, és ezzel szemben talán alkudni kész vele is; de viszont nem is föltétlen védője, mert a stambuli szultán is szeretné, ha egyszer eltehetné láb alól az európai uzsorásokat és az új kalifajelöltet. Azonképp Arabi valódi törekvése is ugyanaz, alkuszik szükség esetén Dervissel, a szultán meghatalmazottjával, de köztük állanak a khedive és ennek védnökei, a nyugoti hatalmak. Olyan tojástánc, melyet sokáig aligha járhat a legsimább, legravaszabb diplomata, és úgy lehet, hogy neki is előbb-utóbb föl kell váltani önmagában a diplomatát a — katonával.

Az arc, melyet itt bemutatunk, inkább nyílt, bátor katonát, mint kormófont diplomát sejtet. Pedig eddigelő inkább ez utóbbi minőségben szerepelt, noha másfelől helyzete az erkölcsi bátorság legmagasabb fokát kívánja meg. A forradalmár hősiessége jóval föltötte áll a katonaságnak. Ez utóbbit kiállja a rohamot, aztán nyugodtan alhatik, de a forradalmár álmában megjelen a vérpad, és ennek gondolatával nappal is, mint Damokles kardja függ feje fölött. Pedig a legnagyobb lelki nyugalomra van szüksége, hogy el ne veszítse az egyensúlyt ama vékony pallón, melyen az általa szőtt forradalom örvénye fölött jár közel egy év óta.

A ravaszág, a sima diplomata furlang minden keleti emberrel vele születik, már nyugodt mérsékleténél fogva, mely a száraz, forró égálynak, s a szeszese italoktól való tartózkodásnak következménye. De a szerep, melyet Arabi visz már oly huzamos idő óta, még keleten is ritkítja páriát. Az események nem egyszer fordultak ellene, és a levegőbe kapták, de ő eddigelő mindig talpra esett.

Az egyiptomi nép törekvése szabadulni az európaiaktól, a kiket körülbelül oly mérvben és ugyanolyan indokokból gyűlölnék, mint például az oroszországi nép a zsidókat. Az angol és francia hitelezők pénzének behajtásával az Izmail alatti kötött egyezség alapján foglalkozó európai adóhivatalnokok lesznek a szegény arab fellah asszonyok föléiről a függőket, holott amaz adósságot szertelen nagy uzsorakamatokban már kétszeresen is behajtották eddigelő. Hogy ne volna népszerű Arabi pasa, a ki e színpadok ellen irányuló mozgalom élén áll? Persze, hogy egyuttal ez idegenellenes mozgalommal egy gyökeres belföldi reformmozgalom-

nak is meg kellene indulni; mert mi haszna üzik el ma az idegent, ha az Izmail-féle khediv-ek pazarlásának véget nem vetnek?

Csak hogy a modern reformátorok számára hálátlan föld a mohamedánuság. Ki tudja, az afrikai Mithád nem lesz-e még szerencsétlenebb ázsiai elődénél is?

—jd—

A NAGYANYÓ REMÉNYSÉGE.

RAJZ.
PETELEI ISTVÁNTÓL.

gy nagy, mamlasz fiút döngönyöztünk open az iskola szegletében és si-kongtunk, lármáztunk, mikor Bogó Viktor először lépett közénk. Megállt, összefonta a karját, bólingatott fejével, lenézőleg mért végig mindnyájunkat s mondta:

«Mily gyerekség.»

Csend lett rögtön.

Nem csodálkoztunk egy cseppet sem, hogy bele mer szólni a dolgunkba, nem tiltakoztunk ellene. Viktor beült a padba s mi helyeinkre húzódtunk. Igen természetes valaminek látszott, hogy az új fiú rendet szab közöttünk.

Nyulánk, szép gyerek volt, nagy, komoly tekintetű szemekkel, éles vágású ajakkal. Ele-gánsul volt öltözve s valami hanyag nagyras-ság látszott ki minden mozdulatából, valami leereszkedő kegyesség érzett ki minden szavá-ból, a mi imponált nekünk.

Ugy is hívtuk mindjárt, hogy: «a báró». Nem tudom, honnan képzeltük, hogy Viktor báró lenne, de úgy tetszett nekünk, hogy nem is lehet egyéb bárónál. Különböztetett egész bi-zonyosan tudom, hogy mikor nagyobbak lettünk, láttam a Viktor névjegyén a neve előtt egy kicsi «b» betűt.

Komoly volt s a kisebbeket pártfogolta. A ki mosolyra tudta bírni, feldicsekedett vele. Versekert irt és könnyebben tanult mindegyi-künkkel.

Rendkívül szépen is tudott előadni s mikor felelt az órán a görög felístelekről, Róma hősei-ről s hadverő eleinkről — areza kigyúlt s a mi kis sziveink sebesebben dobogtak. Az osztály nevében ő vágott oda keserű igazságokat a pro-fesszor uraknak, — pénze mindig volt bőven s olyan ismeretességekkel dicsekedhetett, a kikre mi csak gondolni is tisztelettel mertünk. Mindig a nagyokkal társalgott s ezenkívül a nőknek is udvarolt az utcán.

Hogy kik a szülei Viktornak, azt nem tud-tuk. Néha szólt a nagyanyja házáról s én mindig úgy képzeltem, hogy ez egy szörnyű, régi bátyáktól őrzött, erdővel körülvett kastély kell, hogy legyen. Gazdagságának, hatalmasságának forrását egyébiránt ő oly kevéssé találta tudakozni valónak, mint a hogy nem törődünk azzal, hogy az égen ragyogó nap honnan veszi a fényét és melegét. Megvan — s világít; elég ennyit tudni.

Gyönyör volt nekünk, ha Viktor valamelyikünket megtisztelt azzal, hogy szolgálatunkat igénybe vegye. Belementünk volna érte a tűzbe. Egyszer, tudom, közel jártam ahhoz az illetlen-séghez, hogy megöleljem, mert olyan jó volt és tölem kérte el a havi pénzemet kölcsön.

«Add csak a mid van», mondta leereszkedő szíveséggel s megszorította a kezemet. Nem tudom, ha visszaadta-e valaha, de a kézsorítá-sa fölért akkor nekem egy vagyonnal. Mindig éreztem a tenyeremen egy héti, és igen boldog voltam.

Hogy nagyobbak lettünk, Viktor mind ke-veesebbet adott reánk. Idegen, ismeretlen bará-tai voltak. Némelyik nem valami urias kinézésű, sőt egyik határozottan lompos és kopott volt s úgy nézett ki, mint egy csavargó. Bántott is, mondhattam, hogy miért áll szóba vele olyan sokszor Viktor, bárha meg voltam győződve,

hogy erre különös és fontos okai lehetnek. Mert Viktor olyan fiú, a ki mindent különös és fontos okból tesz, a kire nagy, nagy jövő vár.

Arra emlékszem meg, hogy egyszer egy szabónak bevették az ablakait, mert a profess-zor előtt azzal vádolta Viktort, hogy a választás okán tőle elvitett ruhákat eladta. E képtelen és vakmerő hazugság föllázított mindnyájunkat s minden erőnkkel gyűlöltük az utálatos em-ber, kivált minthogy azt is merte állítani, hogy Viktor mindenféle sörpredékkel kártyázik éjje-lenként a kávéházban s arra kell neki a pénz.

Mikor az iskolákat bevégeztük, gyalogszer-rel utazgattam városról-városra s igazán dobo-gott a szívem, mikor Váshelyre értem, a hol Viktor lakik. Csak kicsinosítottam magam — nehogy hibát találjon rajtam — s indultam föl-keresésére és olyan izgatott voltam, hogy szinte a nyakába ugrottam ott a piacon, a hol meg-találtam. Kissé visszahúzódtam s komolyan intett fölemelt kezével, hogy mérsékeljem magam. Kérdezte, mi járatban vagyok, mit akarok meg-nézni, rég utazom-e? Tartózkodónak látszott s szerényen kérdeztem:

«Itt lakik-e a nagyanyád Viktor?»

«Igen — felelt kitérőleg — úgy ideigle-nesen...»

Nem hívtam magához. Értésemre adta, hogy Váshelyt semmi sem érdemes a megtekintésre, s hogy az a vendéglő, hol szállva vagyok, igen hiányosan látja el az utasokat. Aztán uja hegyét nyújtotta bucsuzóra, szerencsét kívánt az utra és elbocsátott.

Nem hívtam a nagyanyjához. Ki sem mond-hatom, milyen rosszul esett. Ugy számítottam reá, hogy kezét csókolok a tiszteletreméltó asszonyságnak, kit csodáltam ismeretlenül is az unokájáért. Kellemetlen szorongást éreztem azért is, hogy Viktor olyan hidegen fogadott s nem akartam látni az egész városból semmit. Azt hittem, minden ember észreveszi rajtam, hogy Viktor nem szeret engem. Mindazonáltal a vendéglőst rossznak, irigynek tartottam, mert kicsinylőleg nyilatkozott Viktorról. Semmiházi-nak merte nevezni, a ki «kiszivattyúzza szegény nagyanyját, s uraskodik s fenhordja a fejét».

«Pedig — mondta — az apja a német kormány cselédje volt s nem hagyott, mikor meghalt, egyebet az urficskára, mint a rossz nevét. Azért ugyan kár olyan fenhordani a fejét».

Ellenvettem, hogy mindez csak merde-monda lesz.

«Eh — felelt nyersen a vendéglős — jól ismerem én azt a boldogtalan, rossz szemű sze-gény öreg asszonyt, meg a nevelt leánykáját, a ki ápolja, meg a házukat s az urfit; ne tessék nekem beszélni.»

Az egyetemen ismét találkoztam Viktorral. A vendéglős bizonyosan hazudott, mert Viktor-nak még jóval pazarabban volt módjában köl-tekezni, mint azelőtt. Pényes szállást tartott s elegánsul öltözködött s apró viszonyairól egész kis mondatok képződtek.

Nagyszerű mulatságokat rendezett az arany fiatalossággal és sok összekocczása volt a rend-őrséggel a bezuozott lámpaüvegek, bevérablakok s más csekélységek miatt.

Sok irigye, sok haragosa akadt, a kik min-denkép rontani akarták a hitelét s beszélték, hogy rengeteg adósságokba volna elmerülve Viktor s hogy hamis kártyajáték által szerzene magának pénzt s hogy... eh! mindenféle hit-ványságot, de azt nem hitte senki. Igazi urat nem mocskol be, ha alantossabban álló népek-kei is vált szót, csak a köznapí ember vész el a sárban, ha belélegezdi — s mi nem tudtuk azért elítélni Viktort, hogy nem válogatott felet-tebb a társaságokban éjjeli mulatozásai alkalmával.

Idővel, úgy látszott, mind sokasodik azok-nak a száma, kik hajlandók rosszul vélekedni Viktorról. Voltak, kik kerültek a társaságát, kik nem feleltek a kérdésére, kik lenéztek s olyanok is, kik mikor Viktor egyszer csak eltűnt az egye-temről, azt mondták: «Hál! Istennek, hogy megtisztultunk ettől a szeméttől!»

Mert eltűnt Viktor. Hova ment, merre lett? — senki sem tudta. A szájasabbja nem is akarta tudni, mi, az a kis zöm, mely megmaradt az ő pártján, nem találhattuk ki. Hirt járt, hogy visszavonult a világ zajától, minthogy egy nagy tudományos munkán dolgozik; mások azt állí-tották, hogy valami muszka hercegnőnél vál-lalt titkári hivatalát, sőt akadtak olyanok a

regi tisztelők táborából, kik bizonygatták, hogy Viktort a kormány küldte titkos misszióval a dunai fejedelemségekbe, hol épen zavarosak voltak a viszonyok.

Viktor eltűnt s nem tudtuk róla sokáig. Aztán hát minden is eltűnik s az ember végre hozzászokik ahhoz, hogy a jövőre percz csak arra való, hogy elpusztítsa az elmúltat. A vi-rágból rothadás lesz, az igéző rózsás arcu fiatal leányból ráncos néne, a gyermekálmok-ból kiterhes valóság; a himpört lefújja min-denről az idő — s mindez olyan közönséges. Ki gondolna a mulandóságok e siralomvölgyé-ben arra, a mi volt?

Azt hiszem, csak a pusztá véletlenség okozta, hogy mikor én egyszer ismét Váshelyre vetődtem, hát eszembe jutott Viktor. Meg voltam győződve mindig, hogy az én barátságot valami szerencsétlenség érte, mikor eltűnt s fejembe vettem, hogy utána tudakozó-dom, minthogy épen itt vagyok.

Nem volt nehéz ráakadnom a Viktor nagy-anyjának a lakására. A legelső utcagyerekek oda utasított.

Nem valami ősrégi kastélyba, hanem egy kis udvarra értem, mely tele volt virággal. Né-hány eperfőlé egy csepp lugas, verbeniából egy parányi domb, oleanderekből egy csipetnyi setány; a kövek között pár rezedaszál s piczi kis boszorkányvirágok, a falak mellett vadszőlő — csupa tisztaság és illat, csupa derű és gyö-nyörűség mindenütt.

Egy ajtócska fehérlett élelem s mert senkit sem láttam, hát benyitottam rajta.

A tenyérnyi konyhában egy öreg néni — babos fekete kötönsben, kis keszkenővel fehér haján — gunyasztott egy széken.

«Bogó Viktor barátomat keresem» — mondtam halkán.

Nem felelt senki. Előre léptem, hogy a szunyókáló öreg néni észrevegyen.

«Ki az?» — kérdezte s fejét mindenfelé for-gatta, minthogy rosszúl látott. — «Kit keres?»

Mondtam, hogy Viktort keresem, a ki jó barátom. Az areza felderült mindjárt s hízle-kedő, kedveskedő hangon mondta:

«Az unokámat keresi? Nincs itthon az unokám, de mindjárt haza jön. Mi ügyben jár nála?»

A belső szoba ajtója megnyílt s egy olyan 15—16 esztendőös széke szép leány lépett ki. Félénken hajította meg magát s kérdőleg nézett szelid szemével.

«Mimi, a nevelt leányom — mondta fel-világosítól a néni — az én ápolóm, minthogy én bizony már ápolásra szoruló. Ez az idegen ur barátja Viktornak s meglátogatni jött.»

Megmondtam a nevemet s a néni emlé-kezett, hogy hallotta az unokájától.

«Adj széket Mimi — vagy jobb lesz, men-jünk be a másik szobába. Hát együtt végezték az egyetemet az unokámmal?»

Feleltem akartam de a leány kissé ijedten intett a kezével, hogy hagyjam rá a néni-re, a mit mond. «Együtt végeztünk» — mondtam akadozva.

Az öreg néni beszédes lett. Mondtá, hogy tudja, miért akarom látni Viktort, mert bi-zonyosan szeretem. Mindenki szereti a világon, barátai és előljárói.

«Mert — folytatta bólingatva a fejével s fontoskodva összehúzta fonnyadt ajkát — mert hivatalban van Viktor s ott is szereti s csodálja mindenki. Nagy hivatalnok a törvényszéknél s ítéleteket hoz a bűnösök felett...»

Aztán kért, hogy üljek le. Mind bizalma-sabb lett, «lelkem fiamnak» nevezett, megkér-dezte néhányszor a nevemet, tudakolta, ha él-e az anyám?

A fiatal leány állott szó nélkül, s lesütötte a fejét. Rendkívül bájos hosszukás areza volt s nyulánk természetén festőleg omlott le az egyszerű karton ruha. Komolynak, szinte bánatosnak lát-szott s kissé elhajlott, akaraterő nélkül való tartásából, bátoratlan tekintetéből olvasni lehe-tett, hogy sokat túr.

Egy darabig vártam s hallgattam a néni boldog ömlengéseit, melyet Viktorról beszélt, aztán indulni akartam.

«Ne menjen még édes fiam — marasztott a néne — el tudná hagyni egy ezt a házat, hogy ne lássa az unokámat. Én — s lelkéből sóhajtott föl — én nem látthatom, mert megta-gadta tőlem az ur, a mi atyánk. Vak vagyok édes fiam... De kipótoltá másképp.»

Leültetett ismét s megfogta a kezemet reszketős, ráncos ujjával. Sokat beszélt az unokájáról s ragyogott az arcza; megígértette, hogy még visszajövék.

A leány kikísért. Csendes hangon mondta: «Viktor az ügyészségnél írnok két hónap óta. Betegen került haza, nem tudni honnan s nagy nehezen kapott alkalmazást. Én tudom, hogy nem végeztek együtt, de a néni nem sejt-i az igazat. Azt hiszi, hogy Viktor nagy hivatal-ban van: olyan boldog szegény, mert igen szereti.»

Ránéztem s úgy láttam, mintha köny gyűlne a szemébe.

Hirtelen kérdeztem: «Kegyed ápolja az udvart?»

Halkan mondta: «Szereti a virágokat?»

Aztán elváltunk.

Az uton találtam Viktort. Kissé kopott volt. Valami kávészin kabát simult elegáns természetű, mely helyenként lilába játszott s kalapja olyan késszerű volt az eredeti fekete helyett.

Kikerült volna, ha meg nem szólítom. Fejét fennhordva, s a gallérját igazgatva nézett el közönyösen mellettem.

Láthatólag jól esett azonban, hogy keze-met nyújtottam. Megrázta és társamul ajánlko-zott rögtön.

Ugy odavetőleg kérdeztem: «Nem vár-e a nagyanyád?»

«No tudod, tudod — felelt felbiggyesztett ajakkal — hát olykor meglátogatom szegényt. Igen jó öreg asszony...» — és uriasan legyintett a kezével.

A régi Viktor volt modorában, a kitől kegy, ha elismeréssel nyilatkozik valakiről — legyen bár a nagyanyja.

Karját karomba öltötte, a legjobb vendég-lőbe vezetett és fontos képpel csinálta meg az étlapot.

Kérdeztem, hova tűnt el az egyetemről? hol járt? de kitérőleg felelt. «Titok barátoc-skám... titok...» — mutató ujját fölemelte, mintha mondta volna: «pszt! arról nem lehet beszélni...»

Sokat ivott és mohón. Ebéd végén egy pil-lanatig borongós hangulat fogta el; sóhajtott és beszélt arról, hogy nehéz az élet. Aztán a vállamra ütött s bizalmas suttogással mondta: «Kötelessz le barátocskám 5 pengővel hol-nap reggelig.»

A mint a pénzt megkapta, sokkal kurtáb-ban volt.

S kacagott boldogan.

«No hol vagy Mimi?» — mondta aztán tü-rehmetlenül. — Hozd gyorsan s add oda, hogy olvassa a levelet. Olvassa fiam hangosan, jól esik akármennyiszer hallom.»

Női írás volt a lapon. Ránéztem a leányra. Ő irta.

Az volt írva, hogy jól van Viktor, s hogy mindig a nagyanyjára gondol, s hogy már tiszt, s hogy közelebb haza jön látogatába, s hogy csó-kolja mindnyájukat s szereti mindnyájukat... Az öreg néne fölolvastatta a leánynyal, s

...

ban, szinte hetykén beszélt. Röviden köszönt és ott hagyott.

Szembe találta a kellert s nagyon alázato-san bókolt neki, míg ez csak úgy kegyesen billentette meg a fejét.

Nem láttam többet Viktort, nem is hallot-tam róla egy esztendőig. Akkor szemem elé ve-tődött egy újságlap, melyben kurtán, mint va-lami mindennapi közönséges dolog volt meg-említve, hogy Bogó Viktor ügyészségi írnok bűnügyében a vásárhelyi királyi törvényszéknél megtartott a végtárgyalás s vádlott hivatalos pénzek elikkasztásában vétkesnek mondatván ki, 6 esztendői fegyházbüntetésre ítéltetett.

Viktor, a mi csodálatunk tárgya! kitől rendkívüli tetteket vártunk! Viktor, kit min-denki szeretett, ki mindene volt egy öreg asszonynak s tán annak a szomorú széke leány-nak is ott az eperfás udvarban, Viktor — lopott...

Ugy éreztem, mintha nekem is veszteséges vol-na, mintha gyermekkorom egy szép álmából verneken fel durva hirtelenséggel.

Lelkemig meg voltam indulva, mikor utam ismét Váshely felé vitt egyszer s a kicsi ház felé közeledtem, hogy vizsgálató szavakat mond-jak a megkeseredett szívű néniem.

Az udvar olyan vidám volt; a napsugár ugy fakasztott bimbót virággá, úgy növesztett fűszálat, falevelet, mint mikor utoljára itt jár-tam. Az öreg néni a virágos ágyások közt ült egy hárs széken, két kezét ölébe fektetve s kissé előre hajlottan. Világtalan szeméről fölemelte a takaró hejakát, mikor a kapunyílást hallotta.

A széke Mimi felugrott ültéből s elem-sietett. Megismert. Az a két esztendő, mely alatt nem láttam, sok nyomot hagyott az arcán. A szeme alja vörös volt s az ajaka elpuhult, mint a ki sokat sir. Nem felelt a köszöntése-mre, csak lázas gyorsan s ugta: «Vigyázzon...»

«Ki az? Ki jött?» — kérdezte az öreg asszony.

«A Viktor barátja neni; tudja, a ki járt már nálunk.»

«A Viktor barátja — s areza felderült mind-járt — isten hozta, isten hozta... Adja a kezét édes fiam. Széket Mimi. Honnan jön? Láttá-e az unokámat? Egészséges-e? Ide üljön mellem s beszéljen róla. Hagyja itt a kezét az enyém-ben, lelkem fiam. Megálldja érte az isten, hogy ellátogat hozzám az unokáért s hogy szereti őt. Miért jön olyan ritkán?»

«Nem tudtam felelni.»

«A kezem reszket, édes fiam, de az örömtől, hogy maga ismét megkeresett. Van-e magának is nagyanyja? Sok öröme lehet az unokájában, mert látom, hogy jószívű s szereti a barátait. Nekem is sok örömet ad az enyém-ben a jó isten. Tudja hol van most Viktor? Tud róla valamit? Leveleznek együtt? Levelezzenek lelkem. Nekem sokszor ír az én édes jó unokám...»

«Nem tudok semmit — akadoztam — nem hallottam rég Viktortól. Azért jöttem.»

«Jajlelkem — mondta s büszkélkedve szegte meg nyakát, — az unokám katona. De nem megy háborúba, mert most nincs is. Ugy-e fiam — kérdezte szorongva — ugy-e nincs háború? Csak szolgál, mert mindenkinek muszáj. De már tiszt is lett — folytatta felderülve — s ott is szereti mindenki. Ugy-e na Mimi?»

A leánynak megtelt a szeme könnyvel.

«Minden másodnap ír nekem. Ugy-e Mimi? Menj s hozd ki az utolsó levelét, menj szapo-rán. Hozd, hogy lássa ez a jó barátja. Hogy szeretném látni — mondta sóváron — az unokámat lelkem, de az isten meglagadta ezt tőlem. Milyen szépen állhat rajta az aranyos ruha. Mert most nem viselnek — toldta tréfa-san — ugy-e szívem olyan nagy pofoncapot kalapot s nagy czopitot, mint az én időmben?... Jaj, beh mulatságos volt az szívem, de maga azt nem érte.»

S kacagott boldogan.

«No hol vagy Mimi?» — mondta aztán tü-rehmetlenül. — Hozd gyorsan s add oda, hogy olvassa a levelet. Olvassa fiam hangosan, jól esik akármennyiszer hallom.»

Női írás volt a lapon. Ránéztem a leányra. Ő irta.

Az volt írva, hogy jól van Viktor, s hogy mindig a nagyanyjára gondol, s hogy már tiszt, s hogy közelebb haza jön látogatába, s hogy csó-kolja mindnyájukat s szereti mindnyájukat... Az öreg néne fölolvastatta a leánynyal, s

...

1. Garibaldi megmenti egy fiatal ember életét a marseillei kikötőben, száműzetése alatt, 1835-ben. 2. Garibaldi fogolylyá tétele Millan Leonard által Gualaguayban, 1837. 3. Anita menekül a brazilaiak elől gyermekével, Menottival, 1840. szept. 28. 4. Anita halála Ravenna mellett üldözése közben 1849. 5. Garibaldi kintatása Gualaguayban Millan Leonard rendeltére, 1837. 6. Garibaldi a palermói székesegyházban: háladási istentisztelet Palermó elfoglalásáért 1860. 7. Garibaldi és Kossuth. 8. Garibaldi családja körében. 9. Garibaldi és Missori megtámadtatva dragonosok által a milazzói csatában, 1860.

GARIBALDI ÉLETÉBŐL.

mosolygott, míg hallgatta a Mimi reszkető, olykor elfuló hangját. Odahuzta a fejemet magához s halkán, bizalmasan azt sugta a fülembe:

«Meg van indulva Mimi, mert szereti az unokámat s az unokám is szereti. Tudja fiam, az unokám kaphatna mást is, különbekezt is, minden ujra tized, de Mimi jó leány s mikor haza jön az unokám, hát isten nevében én nem ellenzem. Legyenek boldogok, ha szeretik egymást...»

S aztán mosolygott csendesen tovább. S az ég is tán azért volt derült s a föld is azért termelte a virágokat, hogy minden vidám lévén az öreg néni körül, sikerüljön a Mimi kegyes családja, s hogy boldogan, reménységgel tele

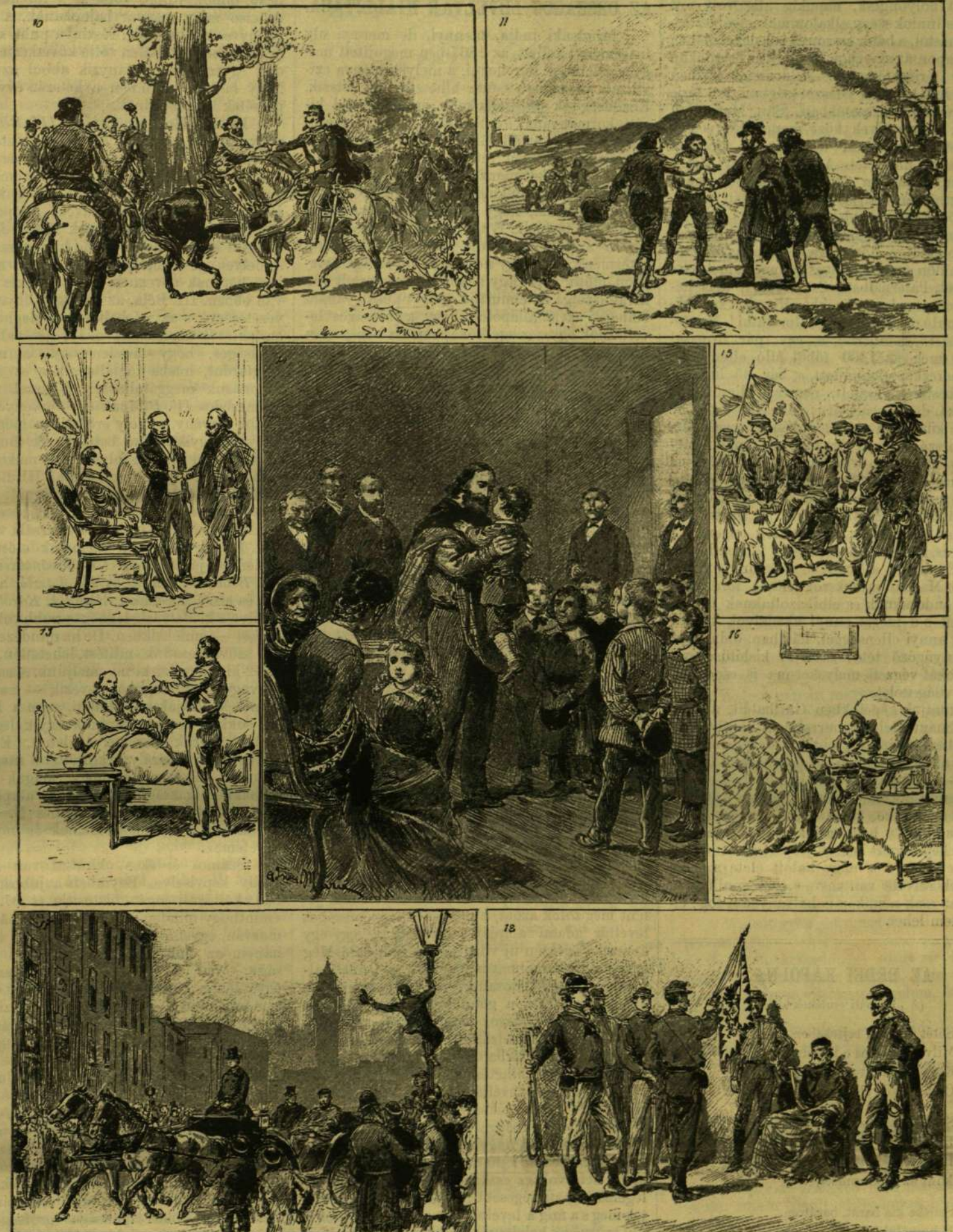
várjon edes jó unokájára, egyetlen támaszára az öreg nagyanyó addig — míg a könyörületes halál örök álmot borít majd világtalan szemreire.

GARIBALDI ÉLETÉBŐL.

Régi idők óta, vagy talán soha sem volt egy idegen nemzet fia oly népszerű nemzetünk minden rétegében, mint a nemrég elhunyt olasz szabadsághős, Garibaldi. Évek hosszú során át napról-napra ezrek éltették őt, arcképe ott függött a szalonok és kunyhók falain, nevével keverték el a gyermekeket s a köznépet

költött, melyben reményeit, vágyait az ő tüneményeszerű nevéhez kapcsolta. A magyar nép rokonszenve kíséri el sírjába is, nehezen szokva bele a gondolatba, hogy már ő is elköltözött s gondosan gyűjtögetve az emlékezet számára csodás életének egyes tüneményeit. A nagy férfunak már lapunk mult számában közölt életrajzához kiegészítésül mi is újból megemlékezünk felőle, életének nevezetesebb eseményeiből két képesportot mutatva be olvasóinknak.

Kevés embernek volt e században regényesebb élete, mint Garibaldinak; eseményekben gazdag multjából egy-egy szakasz is méltó tárgya lehetne egy regénynek. Nem csoda, hogy

10. Garibaldi találkozása Viktor Emánuellel a capuai uton, a voltturnói csata után, 1860. okt. 26-án. 11. Garibaldi visszatérése Caprerába 1860. novemberben. 12. Találkozás Cavour és Garibaldi közt Viktor Emánuel kívánságára, 1861. ápril. 13. A megkerült bárány. 14. Iskolás gyermekek küldöttsége Garibaldinál. 15. Garibaldi megsebesülése az aspromontei csatában 1862. aug. 29-én. 16. Aspromonte után: a megsebesült Garibaldi mint fogoly a Varignano erődben, Spezia kikötője mellett. 17. Garibaldi fogadtatása Londonban, 1864. 18. Garibaldi Dijonban 1870-ben: átvesszi az elfogott porosz zászlót.

GARIBALDI ÉLETÉBŐL.

az a 18 kép, melyet most bemutatunk, nem teljes tükre egész életének. De ki is volna képes e nagy alakot minden oldalról hűen lerajzolni. «Egy hős van Európában. Nem ismerlek kettőt. Ez az egy hős Garibaldi», így jellemezte őt 1871-ben a nagy francia író, Michelet. Kétségtelen, hogy hős volt s mint hős sokkal nagyobb, mint hadvezér vagy államférfi. De tévednénk, ha őt csak hősnak tartanók. Mai korban mesés önzetlensége, az áldozatok nagyságát nem latolgató honfiai lelkesedése s minden nemesért lelkesülő hajlama, a «hős» jelző mellé egy másikat tesznek, mely nem kisebb annál: «a nagyszívű».

A rajongó, gyermeked kedélyű férfi, a száz és száz diadalt megért hős mindvégig a nemes lelkek egyik legszebb példaképe maradt. Mint hős, a Plutarch által rajzolt nagy alakokkal egyenrangú, mint az érzelme embere, az apostoli kor eszményképeivel rokon.

Legelső képünk is nemes szívére mutató egy tettet ábrázol életéből. Első «forrongása» után, melyben a szétszakgatott haza egyesítése és szabaddá tétele volt célja, száműzetve idegen földön, egy tengerbe veszni készülő ifjú megszabadításával tűnik ki s az egyik utolsó kép, midőn a már elaggott férfi kaprerai magányában az elveszett s ismét megtalált barátság szeretettel öleli magához, szívósága válto-

zatlan maradásáról tesz tanúságot. Kevésen tudják azt róla, hogy midőn egykor Dél-Amerikában fogságba került, a későbbi szabadsághőst egy Millan nevű spanyol egész napon át kezével fölakasztva kintotta meg, mely kegyetlen bánásmódnak nyomait Garibaldi egész életében sinylette, s hogy midőn kintója később az ő kezébe került, ő nemcsak szabadon bocsátotta azt, de még csak nem is látszott emlékezni a tőle szenvedett sérelmekre. E nemes léleknek méltó társa volt első neje, a spanyol Anita. Nem a paloták fényes termeiben választotta ki magának. Patakban ruhát mosva látta először. A hű nő nem távozott el oldala mellől sohasem. Együtt túrték a polgárháború veszélyeit és kellemetlenségeit, őserdőkön és fűgadó folyókön

át együtt bolyongtak, napokig alig volt mit enniök és inniök s egy alkalommal elválasztván egymástól, a bátor asszony kisérdével öleiben három napon át egymaga lovagolt az őserdőkön át, hogy férjét fölkeresse. Üldözöttség közben érte el a halál is, már Olaszországban, hol férje mellett résztvevett a csatákban. San Marinóból kiüzelve, életveszélyek közt menekültek s egy elhagyott kunyhóban a forró láz kioltotta a nemesszü nő életét. A kétségbeesett férj a zugó tenger partján szép kis ligetben maga ásta meg hű társa sírját s csak azután menekült üldözői elől tovább.

Számos képünk mutatja be Garibaldi másikat fényoldalát, a hősiességet. A milazzói csatában, midőn csak személyes bátorsága mentette meg életét, Palermóban, Capuában s más helyeken fenmarad neve örökké. Kitudna korunkban hasonló csodatetteket fölmutatni! Montevideóban 184 emberrel s egy pár lovassal támadta meg az 1200 főből álló ellenséget, 500-at harczképtelenné tett, s bár 35 halottat és 50 sebesültet vesztett, nemcsak dicsőséggel tért vissza, de sebesültjeit is magával vitte. Az 1848-iki küzdelem után 200 kétségbeesett harczossal országokon át tört utat magának, s néhány év múlva a világhírű „ezer hős”-sel országokat és erős várakat hódított meg. „Katonák! — mondá — én csak éhséget és szomjúságot, háborút és halált ajánlok föl nektek; de a ki szereti hazáját, az követni fog engem.” S követték is, a fanatizmusig menő lelkesedéssel. Viktor Emánuel, a langesz Cavour, sőt régi mestere, Mazzini is sokszor ellene fordultak, mert kalandosnak és elhibázottnak tartották lépteit s ő mégis ennyi akadályok között, szemben annyi ellenséggel, hátában, oldalában barátai nyugdózó tétovázásával, kishitűségével oly dolgokat végzett, melyeket ma is csodának mond a világ ítélete.

Bemutatjuk képeinkben Garibaldi, a mint Viktor Emánuellel, Cavourral és Kossuthal értekeznek, bemutatjuk őt, midőn a német-francia háboru alatt Dijonban a poroszoktól elvett zászlót, — állítólag az egyetlen, melyet e nagy háboruban a poroszoktól elfoglaltak, — átvesszi, s midőn e büszke, rideg angol nemzet hódol nagysága előtt, s bemutatjuk családi körében. Mind e képsorok ismert jeleneteket idéz föl emlékeztetünkbe: a nagy halott élete a jelen nemzedék szívébe van vésvé s évek mulhatnak el, míg az csak nemikép is halványodni fog; eltűnnie nem lehet.

AZ ERDEI KÁPOLNA.

(A „Kárpáti emlékek”-ből.)

Sötét fenyvek rejtékében
Mily magányos a kápolna!
Küszöbén fű, tornyai hallgat,
Csengetyűje elnémulva.

Szürke kis madár repül csak
Egy faágra, közelébe,
Rá röpülve, ott megilve,
Mint az erdő remetéje.

Szürke kis barát, barátom,
E homályban mért tanyázol?
E kápolnát őrized tán,
Hogy mindig itt, soha máshol? ..

„Dicsértessék! Dicsértessék!
Vagyok az Úr kis szolgálja,
Ember itt az Úrhoz nem jön,
Lelkem istent itt imádja.

Ők csodálják alkotását,
Vágyva föl, magas hegysékre,
S látogatók nélkül e ház,
Elhagyatva, elfeledve.

Templomot nem építünk mi,
Templomunk a nagy természet, —
Ah! az ember fölzarja
Szűz magányát e szentélynek, —

S pusztán áll, mit ők emeltek!
De énem itt zeng égig,
Hogy ne légyen sehol egy hely,
Hol az Urat nem dicsérik!

BARTÓK LAJOS.

AZ ORSZÁGOS LEVÉLTÁR KIÁLLITÁSA.

Mindenki tudja, mennyi, de mennyi oly intézményt kellett az 1867-ben megújított magyar államnak létrehozni, a melyek hiánya civilizált országban szinte hihetetlennek látszik. Közönségünk a legelőkelőbb érdeklődéssel kísért kormányának emelkedését. S igen helyesen. Hiszen a magyar államiságot és a műveltséget előmozdító minden intézmény egy-egy erőforrása, biztosítéka nemzetünk fenmaradásának.

De közönségünknek bizonyára igen-igen kis része tudja azt, hogy az országos levéltár is ezek közé tartozik. E név: „Országos Levéltár” ugyan azelőtt sem volt ismeretlen. Volt oly intézmény, a mit így neveztek. De az igen vizőzőn előtti volt. Egy akkoriból fenmaradt vén hivatalszolgá az elmúlt öt idők típusa gyanánt emlegeti azt az állapotot, hogy az országos levéltárnak egyszer egy hónapban ha benézett a hivatalos helyisége. Az különben — hozzá tehetjük — nem a kényelem iránti ellenállhatatlan vonzalomból történt, hanem mert abban a levéltárban épen semmi teendő nem volt, nem igen tartalmazván egyebet a törvények eredeti hiteles példányainál és az újabbkori országgyűlések iratainál. Tehát csak névleg volt országos levéltárunk, de valósággal nem, mert hiszen egy mai értelemben vett országos levéltárnak nemcsak az a hivatása, hogy magában foglalja az „alkotmány erősségeit”, hanem szükséges, hogy tartalmazza az állam ügyeit intéző főhatóságoknak minden oly iratait is, a melyeket azok nem közvetlenül igényelnek. Valóságos értelemben tehát csak akkor lett a magyar országos levéltár megalapítva, a mikor Pauler Gyula, az ismert történetíró, országos levéltárnaknak kinevezetett s a volt magyar főhatóságok iratainak egy levéltárban egyesítése kimondatott.

Hét év mult el azóta, ernyedetlen munkaságban eltöltött hét év. A Budapesten, Bécsben, Kolozsvárt és Szebenben létezett hatóságok levéltárai egy helyre hozattak s a várbeli úgy nevezett országházban helyeztettek el. De nem ez volt a főmunka. Az addigi slendrián kezelés helyett a tudomány mai színvonalának megfelelő rendszert kellett életbe léptetni, az iratokat nemcsak megőrizni, de olyképp rendezni el, hogy történelmünk kutatói számára hozzáférhetőkké legyenek.

Ezek nem is mulasztják el fölhasználni a kedvezővé vált állapotokat. Számos munka jelent meg tőlük azóta, a melyekben az országos levéltár adatai alapján történetünk egy-egy korszaka egészen új világításban tűnik elő. Még azt a szent borzalmat is leküzdik a Duna balpartján lakó tudósaink, a melyet minden „pesti” érez arra a gondolatra, hogy a várba föl kell mennie. Mások meg vidékről, sőt egyese a külföldről is elzarándokolnak Budapestre az országos levéltárba eredeti kútfők buvárlása, kutatások eszközöltetése végett.

Az országos levéltár vezetője azonban már rég érezte annak szükségét, hogy ez intézmény ne csak a tudós világával álljon összeköttetésben, hanem közte és a nagy közönség között is bizonyos érintkezés fejlődjen. Természetes, hogy addig nem volt ez eszközölhető, míg a rendezés legelső, legszükségesebb munkálatai nem történtek meg s a míg a levéltár és e célból okvetlenül szükséges helyiségeket meg nem nyerte. Most azonban elérkezettnek látta az időt, a külföldi nagy levéltárak módjára, az országos levéltárnak tartalmuk és egyéb tulajdonai által leginkább kiváló okleveleiből közszemlére kitett gyűjteményt állítani össze, mely gyűjtemény az országos levéltárnak első emeleti egyik helyiségében van elhelyezve s minden esütörtönön d. e. 11 — 1-gig a nagy közönség által is ingyen — megtekinthető.

A kiállított iratok között találjuk az országos levéltárban levő legrégebbi eredeti okiratot: Kálmán királynak 1109-ben a veszprémi völggyi görög apácák részére kiállított oklevelét, a melyben szent Istvánnak részére tett adományát erősíti meg. Kiváló érdekelt nyer a kor szokása szerint pergamenen írt oklevelét az által, hogy szent Istvánnak görög nyelven kelt adománylevele is le van va másolva. Érdekes tanúsága ez annak a kornak, a mikor még a keleti és a nyugati egyház versenyeztek abban, hogy melyik nyeri meg a magyar nemzetet a maga felekezetének. Az oklevelről szalagon függő vianz pecsét lóg a király arczképével. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy abból nem tudja meg a

néző, minők voltak vonásai a fölvilágosultság ez első nagy magyar bajnokának, a hírveses „kőnyves király”-nak: részint a puha anyag, részint a vésés tökéletlen volta következtében minden egyéni vonás hiányzik abból az alakból. Mely bajban különben a kétszáz évvel ifjabb pecsétek is szenvednek.

Ez oklevelünk szomszédja III. Béla bizonyosság-levele arról, hogy ő egy pusztát eladott — 120 girán — Farkas nádornak, „az igaz embernek, a ki erőszakkal semmit nem vesz el, hanem, a mit megszerez, azt meg is fizeti.” Bizonyára nem valami kedvező állapot, a mikor ezen igen természetesnek látszó dolgot dicseretül kell kiemelni, — de hiszen az a kor ez, a melyet egész Európa történetében az „ököljog” korának neveznek. Más érdekes dolog is van ebben. III. Béla, az országos ügyek rendes vezetésének s az írásbeliségnek meghonosítója, az oklevél kiadásának okát az vallja, hogy szükséges, hogy minden ügy, a mi előtte megfordul, írásba foglaltassék s ez által fölforogtatásuk megkönnyítessék. S ezzel majdnem szomszédos IV. Béla törvénye — a legrégebbi törvény, a mely eredetiben megvan — a melynek egyik czikke beolegezik, hogy a nemesek ügyei írásbeli folyamodás nélkül is elintéztessenek. Ily nehezen tudtuk III. Béla intézkedését a nemzetben gyökeret verni!

Van még hosszú sora az Árpád és Anjou házakból való királyok és kortársaik oklevelein. Látjuk elvonulni szemeink előtt a Jeruzsálemben járt II. Endrét, Bánkban társaságában, IV. Béla, V. István és IV. László a Csákokkal és a Gütteledekekkel, látjuk I. Károlyt s azt a királyt, a ki Mátyásig legnépszerűbb volt — Nagy Lajost — emlékeiben. De ha mindezekről csak pár szóval tesünk említést, lehetetlen, hogy egy 1232-ki oklevelet ki ne emeljünk. A zalamegyei — vagy mint magukat nevezik — zalameleki nemesek állítják ki Kehidán, azon a helyen, a hol sokkal később korának egyik legnagyobb embere, Deké Ferencz született. Elmondják ebben, hogy a király, tekintettel a zavaros állapotokra, megengedte, hogy maguk tegyenek ügyeikben igazságot. Ily szerény alappól fejtett ki a büszke „tekintetes, nemes N. vármegye egyházi és világi főembereinek és nemesinek egyeteme”.

Számos érdekes okirattal van Zsigmond király képviselve. Egyikben a jobbágyok szabad költözési jogát biztosítja (1397. aug. 4.) „minthogy minden ember egy szülőpártól származván, egyenlő és szabad és nem a természet, hanem az emberek által keletkezett a szolgaság” — ime nem a mi korunk fedezte föl az egyenlőség „teóriáját”. (A „praxisát” még ez sem találta meg.) Másban a galambőzi csatában magát kitüntetett s a költők által megénekelt Rozgonyi Cziczelle (helyesebben Rozgonyi István, Szentgyörgyi Cziczelle) részére tesz adományt. Az ő kiadványai között találjuk a „sárkány-rend”-nek alapító oklevelét.

Érdekes csoportozat fűződik a Hunyadiakhoz. A legelső egy adománylevel — ugyancsak Zsigmondtól — Hunyadi János részére. Egy másikban V. László a kormányzóságról való lemondása alkalmából a haza érdekében tett szolgálatai elismerésül neki adományozza a beszerzei örökös ispánságot (grófságot).

Három évvel újabb (1456. április 7.) az az oklevél, a melyben ugyan a király elzalogosítja neki az általa az országnak kölcsönzött 20,000 arany frt fejében Temesvárat és az ahhoz tartozó főispánságot. De nem csupán kedvező dolgokat találunk reájok nézve. Épen egy évvel régebb ennél Czillei Ulrik, Garai László és Ujlaki Miklós szövetsége, a melyben magukat egymás kölcsönös védelmére és V. László uralmához kötelezik. A valóságban nem volt ez más, mint szövetség Hunyadi és barátai ellen. Ennek kifolyása az a másik oklevél, a mely 1457. március 21-én kelt. El van ebben mondva bőszesen, mennyi bűne volt Hunyadi Jánosnak a trón és nemzet ellen, mily derék férfi volt Czillei, mily jogos tehát a Hunyadi László ért halálát ítélet. Egyszersmind megígéri a király, hogy védeni fogja mindenki ellen azon „derék” férfiakat, a kik segédkezet nyújtottak a Hunyadiak leküzdésére. Gondolták-e azok, a kik azt maguk részére kiállították, hogy mily bélyeget sütnék ezzel arczukra?

Természetesen e csoportból Mátyás király sincs kifejezve: ott van egy levele, a melylyel megkegyelmezett a Szentgyörgyi grófnak. S

hogy az a kérdés se maradjon megfejtetlenül, miért neheztelt reájok, ott van egy díszes címeres levél, a melyet III. Frigyes császár három évvel előbb állított ki részökre, mint hívei részére.

A Mátyás halála utáni hanyatló kor emlékei közül megemlíthetjük Mendel előjáró és a magyarországi zsidók közönségének oklevelét, a melyben kötelezik magukat arra, hogy Báthory István nádorispánnak ügyeik pártfogása fejében évenként 400 forintot fizetnek. Látszik, hogy az akkori zsidók jól értették, hol nem kell zsugoriskodni.

Mellette van egy 1519-ben kelt szövetség-levél Frangepán Gergely, Zápolya János, Báthory István, Szatmáry György és Várdai Péter között. E ligának eredménye volt a köznemességnek az általa az előbbi év óta elfoglalt erős állásából való kiszorítása és Báthorynak — Zápolya kijátszásával — nádorrá választása. E nem valami kellemes emlékü dolgok mellett ott látunk egy tőlük igen elütő valamit: a legrégebbi fenmaradt magyar szerelmes levelet, a melyet Thurzó Elek intézett menyasszonyához, Ormosdi Székely Magdolnához.

Még több érdekességet találhatni a Habsburg-ház köréből. Itt van Melanchtonnak, a nagy reformátornak levele Nádasdy Tamáshoz, a melyben iskolák felállítását dióseri meg. Ugyan ő hozzá szól Dobó István és társai levele, a melyben Eger felszabadulásáról értesítik. Képviselve vannak itt a hazáért elhaltak feláldozott szigetvári Zrínyi Miklós és Szondi György, mellettük a Lipát elárult idegen Aldana. A korra jellemző Ali és Bekir török fiuk levele Nádasdyhoz, a melyben írják, hogy nem tudták atyjuk Kaszun csauz váltásáigát összeháldítani, kéri tehát, hogy fogadják el őket a helyett fogyalni. Itt van Csejte vészporó asszonyának, Báthory Erzsébetnek végrendelete s mellette az ő elítéléséről szóló oklevél. A magyar szokásoknak és eszjárásnak szép példája az az utasítás, a melyet I. Rákóczi György fia, II. György részére állított ki nagyváradi kapitányára kinevezetése alkalmából.

Bőven vannak képviselve a Habsburg-háznak és Magyarországnak egymáshoz való viszonyára vonatkozó dolgok. Itt van a bécsi és a nikolsburgi békekötés egy-egy példánya, itt a magyar rendek szövetség-levéle az alsó és felső ausztriaiakkal azon alkalomból, mikor II. Mátyást Rudolf letevésével a trónra emelték. Ki ne látna érdekel Lipót Vilmos főhercegnek azon okiratát, a melyben Wesselényinek, mint fülkei kapitányának érdemeit magasztalja, s a melyre Wesselényi e sorokat írta: „Meglássák az én gyermekeim hótum után, hogy a méltóságos ausztriai házból kegyelmes fejedelmeket nagy hűséggel és szeretettel szolgálják, ha istennek haragját el akarják kerülni” s mellette ugyanannak huszonkét év multán kelt tiltakozását a vassvári béke ellen. Mily kormányszat volt az, a mely a legdinasztikusabb érzelmű embereket is az összesküvésbe hajította!

Több érdekes adattal van képviselve a bujdósok és II. Rákóczi Ferencz kora. A szatmári béke utáni időből aránylag kevés van fölveve. Két néplázadás, a Péro és a Hora-féle ügyben hozott ítéleteket találunk itt, továbbá Maria Terézia sajtókezű levélét a Ratio Educationis (a nevelésügyi rendtartás) ügyében; végül II. József leiratát a helytartótanáchoz, a melyben a megyéknek hírlí adadni kívánja, hogy mindent abba az állapotba helyez vissza, a melyben Maria Terézia halálakor volt. Múltó befeljesésül szolgál ez az egész kiállításnak, fényesen tanusítva, hogy a magyar államiság nem papíros alkotmány, a melylyel a fejedelmi szeszély tetszése szerint bánhat.

A kiállításban egy festmény is van, a mely az 1761-ben Orkután, Sárosmegyében, állítólag a zsidók által megölt s mindenféle talumni jeleket ábrázoló metszésekkel életelenített keresztény gyermeket ábrázolja. Ez egykoru festmény az úgy hivatalos tárgyalásokor küldetett fel a helytartótanáchoz.

E sorainkban természetesen csak némely kiválóbb darabjai vannak a kiállításnak fölemlítve. Teljes jegyzékét megvan a kiállítás katalógusában, a mely négy hasonmás táblával és két egyéb metszettel van díszítve. A legfőbb azonban, hogy közönségünk ne restelje a csekély fáradságot s látogassa meg mentül szívesebben a kiállítást.

Sz. J.

EGY FEDÉL ALATT.

ANGOL REGÉNY.

Irta **PAYN JAKAB.**

VI. fejezet.

Egy hasonlatosság.

A Hurt Eliz megérkezése utáni reggel az egész család — szokás szerint — az erkélyre nyíló reggeliző teremben gyűlt össze, s csak a harangszót várták, hogy ősi — angol szokás szerint — a cselédség is bejöjjön a reggeli imára. Gresham György is, ki rendszeren későn kelő s általában pontatlan ember volt és a reggeliről vagy elmaradt, vagy legalább későn érkezett, most jelen volt, részint, hogy nagybátyjának kedvébe járjon, a ki a pontosságra sokat adott, részint hogy Eliznek, habár mások előtt csak kimérten tehetne, szólhasson. Jelenlétét a báró örömmel vette észre s nem mulasztotta el megjegyezni, hogy nemetországgi utja, úgy látszik, jótékonyan hatott szokásaira.

— Inkább az öröm, — felelé György előzéken, — hogy ismét otthon lehetek.

Sir Robertre szembetűnőleg jól hatott e felelet. Ámbár, mondá, nem veheti azt magára — s ezzel gyöngéd oldalpillantást vetett Evelynre, a mi Györgyöt egy kissé zavarba hozta.

— Nem is veszed észre, — tévé hozzá sir Robert, — hogy leveled van.

Valóban a György tányerán egy levél várt rá, melyet fölbotlott s gyorsan futott át szemével.

— Régi kedves barátom, Mayne írja, — mondá. — Bocsanatot kér, hogy nem jöhetett Párisba, találkoznunkra. Nem tudja, hogy én sem voltam ott, s így a hiba is, a mentés is, mindkettőnké. Bár igazán sajnálom, hogy nem találkozhattunk.

— Hidd őt meg ide; szívesen lesz látva, — mondá a baronet szívélyesen.

— Köszönöm, sir, — szóló György. — Nekem nagy öröm lesz, s meg vagyok győződve, hogy neki is.

Walcot Ferdinánd, ki nagy levelezést folytatott, s most is egész esomagot talált tányerán, felütötte fejét e szóra s közbeszólt.

— Elfeledi, sir Robert, hogy ön talán nem lesz itthon.

A család annyira hozzá volt szokva, hogy Walcot egyedül bízzalassa sir Robertnek, hogy bár ennek elutazási szándékáról mit sem hallottak, senki sem ütközött meg azon. Csak György, ki a házi rendet s Walcot befolyását még nem szokta meg, látszólag meglepettnek. De a baronet sietett felelni.

— Az mindegy; ha nem leszek is itt, Mayne ur azért szívesen lesz látva.

Most a cselédség is bejött s félkörben állva várták a biblia olvasást s az imát. Sir Robert, mint a ház látható feje, kezdette olvasni a kijelölt részt a bibliából. De alig olvasott néhány verset, midőn szezeit esztéleg végig jártatva a cselédségen, egy új alakot (a tegnapi érkezett szobaleányt, Spence Annabelt) pillantva meg köztük, oly zavarba jött, hogy egészen elvesztette szokott nyugalmát s félbe kelle hagynia az olvasást.

Sógora azonnal mellette tennet — bár neje s a többiek is észrevették, Walcot volt a legelső oldalánál — s a felindulása okát kérdezte.

— Semmi, semmi, — felelt a baronet, kissé megszedültem, — kérem olvassa tovább helyettem.

Lady Arden is közelített, de férje egy kézmozdulattal visszaintá.

— Legyen nyugodt, kedvesem. Semmi bajom. Ferdinánd befejezi az olvasást.

Ugy is lett. Az ima elmondattott s a cselédség visszavonult. A reggelinél sir Robert alig érintett valamit s első volt, a ki az asztaltól föl-kelt. Lady Arden szemeivel kísérté, de csak szobájába kísérté sógorát. A többiek ott maradtak; mindenki érezte, de csak György merte kimondani, mily föltétlen hatalmat gyakorol ez ember, sógora, a baronet fölött.

Mikor ez sógorával szobájába ért s az ajtó becsukódott utánok, sir Robert egyszerre kitört: — Az istenért, Ferdinánd, miért nem mondta?

— Nem mondtam? Mit? — kérde ez.

— E meglepő hasonlatosságot. E leány, a

ki tegnap érkezett: mikor megpillantottam, azt hívéim, összerogom.

— Spence Annabelt érti?

— Ot. Lehetetlen, hogy észre ne vette volna, mennyire hasonlít boldogult Madeleineimhez?

— Valóban nem; lehet valami tekintetben, a mi szegény testvéremre emlékeztet.

— Tekintetében, arczában, egész valójában.

— Kedves Arden, ön túlságosan fogékony szívű s képzelődősű. Félek, hogy kedves elköltöztünk iránti kegyelele őnt kissé messze ragadja. Ne feledje, hogy érzelmeit itt, rajtam kívül, senki sem bírja felfogni, s azért nem kell azokat mások előtt is mutatnia.

— Mit gondolok én másokra, ha az ő képe áll lellem előtt?

Helyesen, de ne feledje, hogy új viszonyokba lépett, új kötelezettségeket vett magára.

— Melyeknek, remélem, meg is felelek. Ámbár, talán vétettem a meghalt iránt. De mit tehettem. Oly egyedül éreztem magamat, oly kétségbeesett voltam. Szabadulni akartam önmagamtól. Ön sem volt mellettem!

— Bár itt lettem volna, — mondá Walcot gyöngéden s ez egyszer kétségkívül őszintén is, kezét nyujtva sir Robert felé, melyet ez hűvel szorított a magáéba.

— Nem panaszkodom, — szóló sir Robert.

— Lady Arden s családja mind jők és nemes érzelműk; s öcsém György is derék fiú, bár ön, Walcot, némileg más véleményűvel van fölé; ön szigorú erkölcsbíró, mert maga után szabja a mások iránti követelményeit! — De ne beszéljünk arról. Éa leány! Képe nem megy ki emlékeimből! Mily hasonlóság!

— Ha bántja őnt, sir Robert, el kell távoztatunk. Lady Arden nem fogja ellenezni, hogy elküldjük pártfogoltját.

— Világért sem. Hasonlósága inkább jogcímzet ad neki részvétemre és pártfogásomra.

Walcot némán meghajtá magát.

— Kedves Ferdinándom, — szóló a baronet, — hiszem, hogy esztelennek tűnök fel a világ előtt, de én e hasonlatban isten rendelkezését látom. Elő, közvetlen módon akar engem drága elköltöztettemre emlékeztetni. Nincs-e istennek hatalmában visszahozni elhunytjainkat? Igen, igen, a mint álmainkban megjelenhetnek, úgy ébren, testi alakban is.

— Milton álmaiban látta drága elköltöztöjtjét.

— S Oberlin testben. Tagadta, hogy álom lett volna s én hiszek neki!

Walcot gyöngéd mozdulattal fejezte ki hitetlenségét.

— Ön kétkedő, — szóló sir Robert, — vagyis nagyon logikus szellem. Nem vitatkozom önnel; de ön se vitatkozzék velem, kedves Ferdinándom.

— Isten mentsen, — mondá ez. — Csak arra kérem, ne szóljon e dologról másnak. Nem értenék meg őnt; lady Arden például nem, s a mellett talán bántathatná is őt.

— Ugy van; isten mentsen, hogy neki bántatot okoznak. Kérem, Ferdinánd, mondja meg nőmnek, hogy egészen nyugodt vagyok s látni óhajtom őt.

E közben a többiek is bevezették a reggelit s György az erkélyen már második szivarát szitta, mikor Nicoll Milly hozzá lépett s megszólította:

— Kedves György, összesküvés van a levegőben; nem vette észre, hogy Walcot ur hogy felütötte magát az ön barátja látogatásának a hírére.

— Ördög vigye a gazemberét!

— Az imént mamához jött s el akarta hitetni vele, hogy papa nincs oly állapotban, hogy vendéget fogadhasson s azt mondta, vissza kell vonni a papa meghívását Mayne ur irányában.

— Alávaló ezudar!

— Oh György, nagyon is kemény szavakat használ. Jobb volna, ha meglepné.

— Hogyan?

— Hát van ló az istállóban s a táviró állomás nincs messze.

— Kedves, drága Milly, igaza van. Sietek.

— Mert lássa, ha meghívja s ő válaszol, hogy elfogadja és jő, akkor papa nem teheti, hogy visszavonja a meghívást.

— Kegyed igazi kis Macchiavelli. Szeretném megökölni.

— Macchiavellit megökölni? Ki hallott ilyesmit? Csak menjen.

György követte a jó tanácsot. Nyergeltetett s elvágatott; Millyn kívül senki sem is sejtette, hova.

Dél mult, mikor utjából visszatért. A kis berek felé jött, mely a kastély alatt terült el; s mily kellemes volt meglepetése, mikor ott Elizt találta, a kis Frankkal, ki a német leányt a kastély környezetének szépségeivel megismertetni vállalkozott. György a fiu előtt sem szólhatott bizalmasan Elizzel, mert jól tudta, hogy mint a közmondás tartja — «gyermekek előtt veszélyes elválni a macska farkát». Angolul üdvözölte Elizt, a ki elmondta neki, hogy a kis Frank kalauzolta őt a csinos kis erdőbe, mire György gyöngéden simogatta meg a fiu arcát, miközben ennek szomorú kifejezése feltűnt neki.

— Bajod van, Frank? — kérde gyöngéden. A fiu elpirult, majd ismét elsápadt, de kitérőleg felelt. Mire Eliz nemetül, hogy Frank meg ne érthesse:

— Nekem is feltűnt a fiu szomorúsága, de nem akarja megvallani okát.

Aztán a kastélybeliekről beszélgettek s Eliz nem győzve hálásan dicsegni a szíveséget, melylyel lady Arden s leányai által fogadtatott. György — mindjárt találkozásuk után leszállva lováról, kantárnál fogva vezette azt s így sé-

— Valóban az, — felelt Eliz. — Én hoztam ide ki Miss Hurt-öt, — vágott közbe Frank, lesütve szemét, míg Walcot és pillantást vetett rá.

— Helyes, fiam, — szólt sir Robert. Azzal György felé fordulva: Örülök, hogy történetesen téged is itt találalak.

— Valóban történetesen, — sietett felelni György, — egy kis dolgom volt Mirtonban s oda lovagoltam, és visszatérőben történetesen találkoztam Frankkal és Miss Hurttal.

— Beszédem van veled, barátod Mayne urra vonatkozólag —

— A baronet, — vágott közbe Walcot, — sokkal gyöngébb, mintsem vendéget láthasson —

— Nem épen, — mondá Arden ur, — de talán máskor még is alkalmasabb idő lesz a látogatásra; s miután barátod még nincs meghíva —

— Sajnálom, kedves nagybátyám, de már megvan. Épen az imént táviratoztam neki s ime elfogadó válasza. — Ezzel átnyújtotta barátja táviratát.

Walcot elsápadt düheben. — Kissé hirtelenkedett a meghívással, Gresham ur!

II. RÁKÓCZI FERENCZ SZÜLŐHÁZA BORSIBAN.

tálva társalogtak. Egyszerre Frank elküldte magát:

— Jaj istenem, Walcot ur jó a papával. — Mi bajod gyermekem? — szólt György, — oly sápadt vagy, mint a halott. Félsz valamitől?

— Nem én; kérem, György bácsi, ne szóljon Ferdi bácsinak róla.

— Jó, nem szólok. De neked meg kell mondanod a papának, hogy te vezetted ide Elizt kisaszonny, nehogy azt higgyék, hogy csak maga jött ki a házból; érted?

— Megmondom György bácsi, megmondom. De kérem, ha Walcot ur még sürgeti, hogy iskolába menjek, mondja a mamának, hogy ne ellenesse; igazán szeretném, ha iskolába küldenének.

Gresham György meglepetten nézett a fiúra; de már nem volt idő felvilágosítást kérni tőle, mert sir Robert, Walcottal beszélgetve, egészen közel érkezett.

— El ne feledd Frank, mitkell mondanod, — sugá György.

Sir Robert komor képpel közelített. De nyájasan szólt Elizhez:

— Nemde, kisaszony, csinos kis erdőnk van?

— Épen nem; ha egy órát késsem, úgy lát-szik, elszalasztottam volna barátomat. — Jól van így, — szólt Arden ur engesztelőleg. — Mayne ur szívesen látott vendég házámnál.

Azzal köszönt s Walcot karjára támaszkodva tova lépdelt. György és Eliz értő tekintet váltottak egymással, de nem szóltak. Amazok mintegy harminez lépésnyire távozhattak, midőn Walcot parancsoló hangon visszaküldte: — Frank! jer ide.

Szegény Frank, mint az eb, ha gazdája füttyent, önkénytelen, de reszkette engedelmeskedett s mostoha apja és Walcot ur után szaladt.

— Hallgass rám Frank, — szóltezt utóbbi. — Az imént azt mondtad, hogy te hoztad ki miss Hurttól az erdőbe. Mondta neked valaki, hogy ezt mondd?

— De, Walcot ur, igazán én hoztam ki.

— Felelj egyenesen! Mondta neked valaki, hogy ezt mondd?

— Igen, igen — felelt a gyermek reszkette — György bácsi mondta.

— Jól van Frank, fogd e könyvet, s vidd a házba. S ha György vagy miss Hurt most kérdi, miért szölgöttél, mondd, hogy e könyvet téve-

désből hoztam el hazulról s azt küldtem vissza téled. Értetted? Ugy legyen.

Sir Robert haragos felindulással nyomta botját a homokba s hallgatva ment tovább, sőgora karján; mintha érezné, hogy gyöngeségében testileg is szüksége van ez erős támaszra.

(Folytatása következik.)

EGYVELEG.

* A halottak elégetésére eddig Gothában, Drezdában és Milanóban vannak működésben levő kemencék, azonban már több is készül s jövő évre megkezdik működését. Milanóban egy hulla elégetése 15—25 frankba kerül, tehát aránylag igen olcsó, az egész elégetés egy óráig tart, s a halott rokonai üvegablakon át végig nézhetik azt.

* Az amerikai nyilvános könyvtárak közös jegyzéket állítottak össze a szenczionális művekről, melyeket a könyvtárakból kitiltottak. Nemcsak francia, de angol regényírók is nagy számmal vannak köztük.

* Kéjkirándulás az északi sarkra. Bergenből (Norvégia) e nyáron külön hajó indul el turistákat szállítani a Spitzberga szigetsoptra. A hajón 40 utas számára kényelmes hely lesz s minden utast ellátnak a kellő eszközökkel, hogy jeges medvére, rozsmára s más sarkvidéki állatokra vadászhassa.

II. RÁKÓCZI FERENCZ IFJUSÁGÁBÓL.

Volt oly időszak, a mikor a magyar országyűlés kimondta II. Rákóczi Ferenczre a «hazaáruló»-t, ugyanarra, a kit pár évvel előbb a «haza-
atyja» czimmet tisztelt meg. De ezt a határozatot csak a hivatalos körök hozták s azok is politikai kényszerűségből. A közhangulatot az ünneti legjobban fel, hogy nemcsak Rákóczi reszkett, mihielyt az európai láthatáron egy-egy vihart sejtető felhőcske mutatkozott, várva az alkalmat, a mely módot nyújtson neki a Habsburgok ellen fölléphetni, hanem a bécsi kormány is reszkett, attól tartva, hogy minden hivatalos nyilatkozatok mellett is, alkalom adtán az egész nemzet benne lesz a kurucz táborban.

Alig mult el néhány esztendő a szatmári béke után, elhangzott a tiszavirágként föltűnt labancz gunyol a kuruczokra («a nyalka kurucz»), s a mint az egyházi pártok közti különbségek elmosódtak, egyre általánosabb lett széles e hazában a Rákóczi iránti tisztélet. Semmi sem bizonyítja jobban, mily általánossá vált a szabadság fogalmának összekötése a Rákóczi névvel, mint az, hogy a fejedelm életének utolsó éveiben egykori föllenségei, a ráczok is töle várták szabadságuk helyreállítását. Eljött az az idő, a melyben a magyar nemzet az uralkodóház iránti hűségének legfényesebb tanujelét adta, harczra kelve fél Európával a Habsburg-ház utolsó sarja érdekében: s még a nagy királynő életének utolsó éveiben a magyar nemes szokásai közé számított a «Hej Rákóczi, Beresényi!» dal eldudolgatása. A köznép is, a mely megelégedett történetünk legtöbb nagy alakjáról, megtartotta a Rákóczi

II. RÁKÓCZI FERENCZ

S ÉVES KORÁBAN, 1684 MÁRCIUS 27.

Ferenc Rákóczi II.
1701.

Franziska Rákóczi
1690.

nevet emlékeztében. Kétségtelen, hogy más-féle volt az a szabadság, a melyet ez várt a fölüljárható Rákóczi-kortól, mint a melyet amaz; a Rákóczi név varázsát az mutatja, hogy a nemzeti ideálok az újabb korban ép úgy az ő nevéhez voltak fűzve, mint az Árpádok utolsó századában s az utának való korszakban a szent királyokéhoz.

S még a legújabb kor sem változtatott ezen. Annyi nagy eszmét hoztak hozzánk az utolsó évtizedek, annyi jeles tünd ki azok szolgálatában, de a Rákóczi név fényéből mindez a legesekélyebbet sem vette el. Nemzetünk most is szívesen megragad minden alkalmat, hogy kitüntesse tisztelétét az utolsó nemzeti fejedelm iránt. A legutóbbi napokban is ünnepély volt, a mely neki volt szentelve. Zemplén megye fia emléktáblával díszítették föl az ő szülőházát, a borsi-i kastélyt.

A fejedelm szülőhelye, Borsi, igen szerény falucska Zemplén megye székvárosának, Sátoralja-Ujhelynek szomszédságában. A falu végén Ronyva névű patak foly, azon keresztül tölgyfa lid vezet, s a vizen túl cserfa erdő terül el. Az erdő közepén elég nagy, egy-emeletes épületet látunk, a mely sem stíl, sem csin tekintetében nem mondható kiválónak. Meglátszik rajta, hogy a főszempont az volt: alkalmas gazdasági épü-

bőven el van látva vízzel. Az árkon hid vezet keresztül, úgy érünk a «palánkba», vagyis a kapu előtti tere, a honnét nyílnak egy a kastély laposfejú szegekkel kiveri nagy kapuja, mint a gyümölcsös kertek «leveles kapui».

Adjunk mi a mindenféle gyümölcsöt, zöld-séget és fűszeres növényeket termő kertek fölött, habár fának nagy része a nagy Lorántffy Zsuzsanna sajátkezű oltványa volt, elsőseget magának a kastélynak s lépünk be annak kapuján. Ezen át «piaczára» lépünk, a hol lánczos, vödörös, csigán járó s fahéjazattal is ellátott kut van. A ház «alsó rendén» (földszint) általában csak másodrendű helyiségek vannak: első a káposztás ház, azután egy csekély házacska a lépcső alatt, ehhez csatlakozik a tömlőcz, mit ennek belüli a fa kaloda, kívül az erős záruk minősítenek, negyedik az ecetes ház, a hol szép egyetértésben van együtt mindenféle ecetes hordó és csőbör, meg puskapor, ezután következik három «bolt», a melyek egyikében a boros hordók vannak elhelyezve. A sort a régi épületrészben «befejezi» a «szöglet bolt», a mely az udvar asztalos-műhelyeül szolgál. Innét az új szárnyba érünk, a melyben négy szoba van egymás végében, ezután ismét gazdasági helyiségek következnek: a «regi alsó sűtőház», a kis konyha, a «regi szobaház», az új nagy istálló, a melyhez egy «házacska» van ragasztva:

egymásba nyíló szoba volt. Ezek képezték a női lakosztályt s ezen rendeltetésöknél fogva az egész épületben legszebbek valának. Mind-egyiknek két-három ablaka volt részben hatszögletes kristály táblákkal, az ajtók festettek, bélelték, s bécsi ónas pléhhel ékesek, a mennyezet fehérre és zöldre volt szépen kifestve s még arany-gombokkal is díszítve, két szobában a kályha lengyelországi, kék, fehér vagy sárga mázos volt, kettőben helyöket egyszerű zöld lábas kemencék foglalták el. Természetes, hogy a butorzat is megfelelő csinnel volt elrendezve. E szobák egyikeben született a fejedelm.

«Asszony ó nagysága» lakosztályát pitvar választja el a szolgálatára levő leányasszonyokétól, mely egy szobából s egy kamarából áll. Az istálló és a konyhák fölött még hétszoba van, ezek utolsója a kamaraszolgálatot tevő

* Rákóczi Ferenc szülőházát ábrázoló képünkön a legfeltűnőbb épület épen a nők lakosztályát mutatja. A homlokzat felé néző hat ablak közül a sarok melletti szélső kettő szolgált ama szobában, melyekben a hagyomány szerint a XVIII. század legnagyobb magyarjai születtek. De e szobákat már hiába keresünk akkori állapotukban, mert a történetileg nevezetes e helyet jubakollá alakította át korunknak az ósk iránti kegyeletet a napi élet szükségleteinek alárendelő szellemé. Maga az emléktábla nem ennek az épületrésznek a falába illesztett, hanem abba, melynek képünkön a két jelenyétől balfelé egy ablaka látszik s a mely jelenleg gazdasági lak.

„szalonnás ház”, melynek pitvarából ment a lépcső a padlásra s a hátsó lépcső az udvarra. Hogy régi magyar szokás szerint még számos melléképület szolgált kiegészítőül ezekhez, azt mondani alig szükséges. Ott volt a peczérház, a csűr, a majorsági épületek, stb.

Ilyen volt Borsi a maga legfényesebb korában: nem tartozott elsőrendű főúri kastélyok közé, de mindenesetre megállhatott közöttük s igen fölülmulta azt a fényt és kényelmet, a mivel hazánk jó birtokai nemeseinek lakai is kínálkoztak.

Rákóczi Ferencz gyermekkorában születése után a legfontosabb esemény anyjának második férjhez menetele volt. (Atyja halálát nem lehet ilyenek számítani, mert még csecsemő volt, mikor az — 1676 július 8. — bekövetkezett.) Mostoha atya, mostoha anya soha sem szoktak mostoha gyermekeik előtt nagy kedvességben állani. Ki csodálhatná, hogy Rákóczi sem viseltetett jó indulattal Thököly iránt, a kinek mostoha atyasa nem ugyan annak rossz indulatából, hanem a viszonyok hatalmából, annyi nyomorúságot, annyi szenvedést hozott az árvaakra. Ki csodálhatná, hogy azon nézetem volt, hogy anyja Thököly képében kigyót fogadott ágyába. E nyomorúság azonban egyelőre nem volt érezhető. Igaz, hogy mindjárt Zrinyi Ilona férjhezmenetelével elestek a Rákócziak két nagy uradalmuknak, az eszedinek és a ledeniczinék birtoktól, de adott nekik az isten annyit, hogy ezt még meg sem érezték. Még kevésbé a következő 1683-ik évben, a mikor a török tényleg fölépített Ausztria ellen s magát Bécsset is ostrom alá vette. Ekkor történt az, hogy rövid időre még a dunántúli vidék is Thökölynek hódolt. De Sobjesky lengyel király véget vetett a török diadalnak s vele együtt Thököly hatalmának.

Nemcsak az, de ez is napról-napra vesztett talajából s az 1684-ik évvel elkezdődött Rákóczi nézve a hányatás és szenvedés kora. Ebből az időből való az egyik általunk közölt arcképe, a mely 8-ik születés napja alkalmából készült. Telt, üdeképi fiút látunk magunk előtt, a ki koránál valamivel idősebbet mutat, élénk, sötét szemekkel, gazdag hajfűrtökkel. Őstökét anyja piros szalaggal fonta be. Ruházata egészen magyaros arany szegélyzetű piros dolmány, drága gyönggyel készült zsinórkapcsokkal, fölötté panyókára vetett hasonló színű mente, aranyos és gyöngyös himzéssel, nyuszt prémezzettel, a melyet nyakára csokorra kötött arany zsinór tart együtt. (Ez arcképet, valamint a Rákóczi idősebb korából származó másik két arcképet is Thaly Kálmánnak „II. Rákóczi Ferencz ifjúsága” című monografiája után közöljük, mely azokat Doby Jenő jeles művészünk rézmetszetében adja.)

A kis fejedelem nemcsak jó növésű volt, hanem képzettsége is igen szépen haladt előre. Mindenek fölött a katonai dolgok érdekelték s Munkácsnak ezután nemcsak beköszöntött megszakításokkal három éven át folytatott ostroma e tekintetben kitűnő iskolául szolgált. Itt megtanulta, hogy kell emberekkel szemben viselkedni. 1686 tavaszán egy időre fölszáadt a vár s a tiz éve: fiu annak módja és rendje szerint megtartotta a csapatok fölött a szemlét, ügyesen elmondott szónoklatban megköszönté vitézségüket és hűségüket a tiszteknek és legénységnek s elnököl a vén hadfiaknak diszebéjén.

Munkács elestével következett be a reá nézve legsomorubb kor. Meg kellett válnia anyjától, testvérétől s az idegen földön, messze Csehországban levő Neuhausba kellett a jésuiták iskolájába mennie. Jó természete itt is megnyerte a körülötte levőket s az ellenszenvesen fogadott fiu a legkedveltebbek egyike lón. Két év múlva — tizenhét éves korában — befejezte a gimnáziumot. Ez alkalommal felhasználta egyik eddigi tanára, Guttwirth Menyhért jésuita, hogy neki ajánlja „Amores Mariani” című latin diszichonokban írt művét. A félíg felmért sorba került fejedelem gazdagon megajándékozta a szerzőt s a mű még ez év folyamán megjelent. Bár ez csak afféle felsőbb rendű koldulás volt, de nehezteljünk érte, mert e műben az ifjúkorba lépő Rákócziának arcképet találunk fel Müller Antal rajza nyomán Kilián P. metszésében. A későbbi vezérő fejedelem e képen francziáspanyol öltözetben van föltüntetve s oly sikerült, hogy méltónak találtuk olvasóinknak ezt is bemutatni.

Két éven át a prágai egyetemnek volt Rákóczi hallgatója — hogy éppen itt tanult, annak nem a saját kívánsága, hanem Lipót császár-király parancsa volt az okozója — ezután Bécsbe ment, a hol sógora, Aspremont utján kezdett a világgal megismerkedni. Tanulmányi kiegészítésül beutazta sógorának fivérével egész Olaszországot Nápolyig, tizennyolc éves korában nagykorúvá nyilvánított s még ugyanazon évben (1694) megházasodott, nőül vevén Sarolta Amália hessen-rheinfelsi hercegnőt.

Az igazán „fiatal” házaspár az ezt követett éveket legnagyobb részt a nagy kiterjedésű magyarországi jöszágokon töltötte. Politikával ez idő szerint keveset foglalkozott Rákóczi: az udvar politikájának eszköze lenni nem akart, ellenzéki szerepet játszani nem látszik időszériül, ezért jónak látta gyermekei keresztzüleül Lipótot, majd az ifjabb királyt, Józsefet fölkerülni, s egészen — a sármegyei főispánság gyakorlatát leszámítva — szemlélként viselni magát. Időnként Bécsbe ment családotul, különösen akkor tartotta szükségesnek az ott tartózkodást, mikor híre futott, hogy a hegyaljai zendülők (1697) őt akarják erővel vezéröknek fogni. Ha Rákóczi nem megy Bécsbe, könnyen gyaruba vehették volna, hogy neki csakugyan része van a dologban.

Jöszágain tartózkodása alatt mind szorosabb ismeretségbe, sőt barátságra lépett Bercesényi Miklóssal. Mindinkább az a meggyőződés vett rajtuk erőt, hogy Magyarország közállapotain változtatni kell. A Habsburg-ház ellen fölkelni most már nem látszik oly kockázatnak, mint Boeskytől Thökölyig, hiszen most már ki volt űzve, Temesvár híján, az egész országból a török. Csak arra vártak az alkalmat, hogy Ausztria valamely európai bonyodalomból keveredjék. Erre megjött az alkalom a spanyol örökösödési háborúban. Rákóczi és Bercesényi elérkezettnek látták az időt a fölépítésre s összeköttetésbe léptek XIV. Lajosossal.

A dolog kitűdött, Rákóczit Nemet-Ujhelyre viszik börtönbe, ugyanabba, a melyből három évtized előtt nagyatját (Zrinyi Pétert) a vesztő helyre vitték. A szerencse azonban megmentette ennek sorsától, szökéssel sikerülven megszabadulnia. Ezzel lépett át Rákóczi a férfi korba. Harmadik általunk közölt arcképe abban a ruhában s ugyanoly lenyírott hajjal ábrázolja, a mint a fogságból megmenekült. Pár év múlva mindenki meg volt arról győződve, hogy beteljesült Guttwirth atya jóslata s a fényes ösöknak az lön legfőbb díszeségök, hogy ők adták II. Rákóczi Ferenczet a magyar nemzetnek.

SZALAY JÓZSEF.

EGY MERÉSZ LÖVÉS.

A GALAMBLOVÓKRE IRÁNYOZZA

HERMAN OTTÓ.

Akár csak a Krivoszciában, oly rendszeres puskaropogás rázkódtatta meg a napokban az új löversenyter légrőrt.

A midőn odalenn az ördög zsákjából került sziklaskadékokban majd itt, majd ott fölbugban egy turbán, egy fez, egymontenegrinus sapka, melyeknek folytatása egy a szikla mögé rejtőző orrvágó hős s a midőn a mi bakáink azt a sok mindenféle fejtakarót tartalmával együtt célba veszik, hát ott sem szől a lövés sürribben és rendezetben, mint a versenyterén, a midőn szent Lankaszer hívei a galamblovés nemes sportjának áldoznak és hódolnak.

S ez a ropogás, hajh! be sok galambnak oltotta ki életét, s ráadásul bizony-bizony sok emberi szívet sebesített meg...

Most pedig reám támad az a nagy föltevés, hogy nekem, mint a még nem is létező állatvédő egyesület „teremtőjének” — no meg mint afféle „Generalgewaltiger”-je mind annak, mi hideg és meleg vérü teremtetésekre vonatkozik — hogy tehát nekem erkölcsi kötelességem nagy urakkal egy patrónból söréteznem, vagy fegyveremet, a tollat, valóságos Kirner és Springer fegyverek ellen kilödnöm.

De hát mi tévő legyen az ember?

A „Pester Lloyd” nagypápaszemű apró doktora, Sturm Albert, csakugyan ott lábatlantokodott a galamblovésztér táján, csakugyan észrevett s természetesen nem állhatott ellen — mert furta

is az oldalát — a jó alkalomnak, hogy t. i. sarkokba szorítson; az illető hirtől kiritt a tendenciára, t. i. hogy „Halljuk!” S ez még csak a kisebbik baj; a nagyobbik az, hogy az a hir az én gyöngéd szívű kintzónnappal egész seregét hozta reám, szóval, a kis ember nagy vihart támasztott ellenem, hangosan dörgött felem, hogy fedezzem saját élő testemmel azokat a galambokat.

Hát sok hölgynek a kívánsága mindenkor nagy parancs s ezt végre kell hajtani nyomban, ha ellenem szitává lövik is testemet.

Kezdem, még pedig a mindenkor hasznos rövidség okáért az Ararat-hegy táján, a melynek csúcán és állítólag Noé bárkája szárazra bukkant. Epen itt kezdődik a Columbák nemes nemzetiségének története, még pedig a fehér vallya, a mely azóta is a béke, az ártatlanság, a szerelem, a hűség, sőt az isteni bölcsesség jelképévé avattatott.

Rea is termett ezekre az a madár. Tollazatának szeplőtlen tisztasága, a szem szelidsége, az alak szépsége s a teljes fegyvertelenség, mindezek predestinálják a gyöngédség és nemesség szimbólumává.

A fehér galamb hozta el az olajágat, jelölve annak, hogy a Mindenható békét kötött teremtményeivel.

Az isten szelleme fehér galamb képében jelent meg az apostolok árva fejei fölött s így jelent meg Allah nagy prófétájának is — igaz, már realiztikusabban, a mennyiben a próféta vállára telepedett; a fölött, vajjon az isteni bölcsesség magvait hordta-e a próféta fölébe, vagy — mint némelyek állítják — prózai zabszemét szedette-e onnan, a fölött ne vitatkozzunk, mert elvégre is a szimbólum kérdése forog fenn ez mindenesetre találó is, nemes is.

Mint az ártatlanság, a szerelem, a hűség és a béke jelképe, a galamb a mersélt öv özszes népfajainak költészetében valóban ünnepelelt madár; a magyar szerelmi népdal „galambom” nélkül nem is képzelhető. Oh, az a szerető olyan tiszta is, mint a galamb; hűséges, mint a galamb; szelid, mint a galamb; és galamb viszi a szerelem hírét a szerető ablakára.

A galamb életmódja s minden tulajdonsága valóban arra való, hogy minden nemes érzelmek, tulajdonságnak jelképévé avassa a madarat.

A galambpárok hűsége már régóta példabeszéd; a galambnak születése helyéhez való ragaszkodása szintén az, s e tulajdonságát anyagi irányú korunk föl is használja a galambposta képében; a galambpárok csókolódzása csak olyan szép s csak olyan jelentőségű is, mint a boldog emberpároké; a galamb turbékolása a boldog szerető fölében ugy cseng, mint a legmagasztosabb kéj szava; a boldogtalanban ugy hangzik, mint a legmélyebb fájdalom panasza; a reménytelenül küzdő fölében ugy, mint a kínzó vágyak kifejezése; és igaz, hogy a galamb turbékolásában érzelm rejlik, hiszen a mellkas mélyéből ered.

Szóval, a galamb egy szeretetreméltó madár. Hát szép tulajdonságaiért, no meg azért a szerepért is, a melyet az ember szellemi életében, képzelt tehetségében játszik, talán mégis megérdemelné az a madár azt, hogy szükség-telen, könnyen elkerülhető kínoktól megment-sük, ha már csakugyan ugy kell annak lennie, hogy szent Lankaszer tisztelői nálánál alkalmasabb célzatláb nem találjanak.

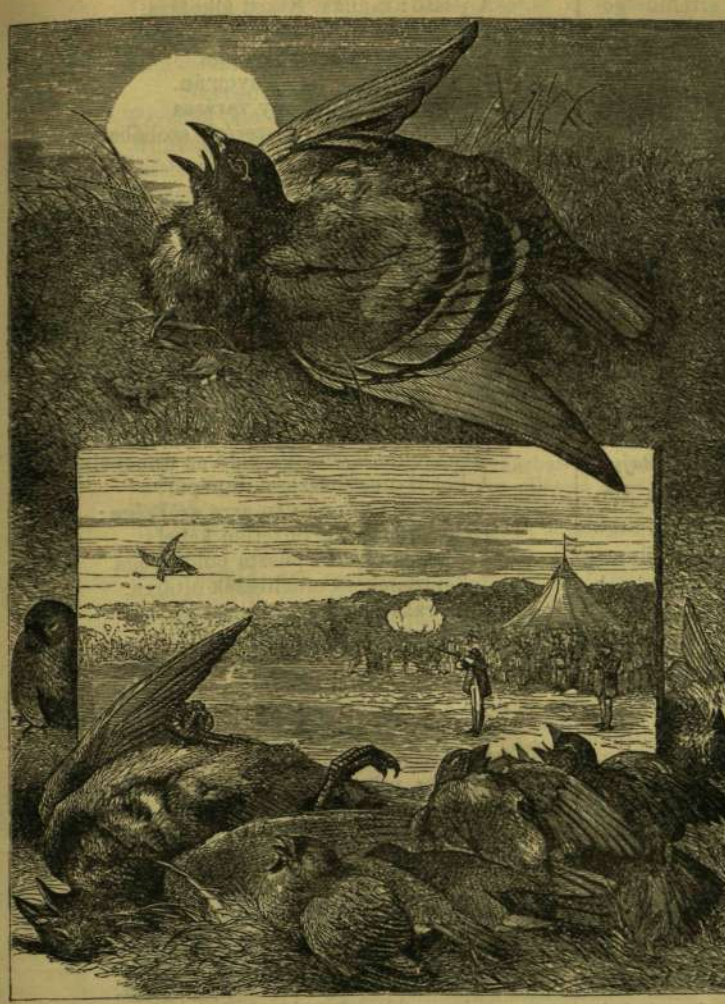
S hát miben áll az a kínzás?

A szegény párak százával szoronganak a tyukász-kosarakban; a lövő helyen legtöbbszörre a verőfényre kerülnek — hát tátott csőrrel ott lihegnek, mert egy csöpp vízük sincsen: félig állékak, mielőtt még az ólom átjárja testüket! A verseny szabályai szerint továbbá csak az a lövés számít, a melynek áldozata egy meghatározott körben esik le, a kör egy méternyi magas háló által van bekerítve.

A körbe eső áldozatok, igaz, hogy fölszedetnek, s ha még élnek, végkép meg is öletnek; de azokkal, a melyek a körön kívül esnek, azokkal nem törődik senki sem, pedig hány van közöttük olyan sebesült, a mely összezuzott lábbal órá-hosszat is ott vergődik, festi vérével a gypet, hogy kinok között lassan kimuljon!

Kérjük tehát szent Lankaszer mélyen tisztelt híveit — — — — — Szabad!

No tessék! a postás egy csomagot hoz, jegye „New-York”, feladója mr. Henry Bergh, tartalma egy röpív, ennek címe „So called

Galamblovész.

Sport and its Victims”, czimképe egy szörnyen összelőtt, haldokló galamb az első oldalon a new-yorki állatvédő egyesület pecsétje: egy özszerogyott gebe, melyet a kocsis ostoroz, az örangyal meztelen karddal az állat védelmére kél; következik egy új cím: „Pigeon Slaughter.”

A new-yorki állatvédő egyesület pecsétje.

Nos, azok a fura amerikusok vesztettül éles lövést kölcsönöztek maguknak Nagy-Britanniából.

Közbíró tétetik ugyanis, hogy a brit királyi ház a galamblovészettől megvonta pártolását, s hogy a walesi herczeg a többi herczegekkel együtt kilépett a Hurlingham-klubból, követte a brit hadsereg s az önkénytesek egész tisztikara.

Az az amerikus ugyancsak kiaknázza a dolgot — eh mit? én is neki bátorodom.

Hát kiállanak azok a lövészek, nem egy köztük igaz vadász, s halomra lövik a galambok százait.

Nézem, nézem a dolgot s eszembe jut a kérdés: vajjon miféle szemmel nézheti ezeket szent Hubertus? Alapos kétségeim vannak az iránt, hogy az igazi vadászok szentje, szent Lankaszerrel egy felhőn árulná a virtust.

A százd elején a kereskedőlegényeknél (bocsánat a segédkezt!) az a divat járta, hogy vasárnaponként pisztolyal kakasokat lövöldöztek; a vasárnapi lovaglás és lespinkázás sportjának kultuszát az növelte nagyra az érdemes testületnél, hogy csak egy szabad napja s ez éppen a vasárnap volt. A dolognak pszichológiai és élettani oldalával most nem foglalkozom

bővebben, csak azt jegyeztem meg, hogy szakasztott abba az osztályzatba tartozik, a melyben például a borbélynak költői és gitározási,

a csizmadianak kiváló politikai hajlama is található.

Hát kisütöm: hogy én kevésbé csodálkoznám azon, ha az egy vasárnapra rendezendő legénység rávetné magát a galamblovészetre, mint a meny-nyre nem fér a fejembe, hogy igaz vadászok, kik bátran szem-beszállanak a medvével, tigrissel, oroszlánnal, oly galambokat lövöldöznek, a melyeknek farka megcsontkittatott — oly vadászok, kiknek a vadászat minden neme hétköznapi is hozzáférhető.

De hát ez elvégre is izlés dolga s „de gustibus non est disputandum”. Érjük be avval, hogy vizet kérjünk a szomjuhozok számára, no meg gyors halált azoknak, a melyek a körön kívül esnek.

Lőttem!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

„Védjük az állatokat”, a budapesti állatvédő egyesület kiadványa, szerkesztette Herman Ottó. E díszes kiállítású füzetben lép először a nagy közönség elé a budapesti állatvédő egyesület, melynek alapszabályait a belügy-minisztérium közelebb hagyta helyben s m. lynek: lakuló gyűlése jun. 17-ére van kitűzve. A füzet legelőszőr is ama beszédet közli, melyet az egyesület megalakítására tartott értekezleten Herman Ottó mon-

dott; közöl Hermantól másik cikket is a galamblovók ellen, melyet mai számunkba mi is átvettünk, továbbá az állatvédő egyesület alapszabályait, s az egyesület egyes osztályai működési körének megismertetését, az állatok védelmére vonatkozó országos törvények és hatósági rendeletek gyűjteményét, valamint az eddigi jelentkezett tagok névsorát, mely szerint a tagok száma — 1 ftos évdíjjal — 445. A füzet ára 40 kr.

A kereskedelmi műszótár ügyét az akadémia erőlyesen fölkarolta. A kereskedés magyarosítására fontos lépés lesz ez, melyet valószínűleg az ipari és kereskedelmi testületek is támogatni fognak, kiket az akadémia nemzeti gazdasági bizottsága föl is fog szőlítani. A műszótár szerkesztését külön bizottság teljesíti, mely szakférfiakból áll, a nyelvészek közül pedig Joannovics György ügyel föl, hogy a műszavak a szóalkotás szabályainak megfelelőjenek. A munka kiadására az első hazai takarékpénztár ezer forintot, a budapesti kereskedelmi csarnok pedig ezer frankot ajánlott föl.

„Album” címe van egy terjedelmes, nagy alakú könyvnek, melyet a löcsei állami főreáliskolai táp-intézet alapítóje javára dr. Bayer Ferencz szerkesztett, s mely 323 lapra terjed. Két tábla is van hozzá mellékelve, régibb idők nevezetes emberei névaláírását tüntetve föl fénynyomatban. Az album tartalma változatosan egyesíti magában a tudományos és szépirodalmi dolgozatokat. Költeményeket Torkos László, György Vilmos, Szász Károly, Reviczky Gyula, Dengi János, Erődi Dániel írtak, s részint fordítottak. A prózai költemények alatt dr. Bászel Aurél, Demko Kálmán, Requinny Géza, dr. Hatala Péter, Greguss Ágost, dr. Simkovic Lajos, Hevesi József, dr. Emericzky Géza, dr. Szinyei József, dr. Roth Samu stb. neveivel találkozunk. A csinosan kiállított album, melyet Löcsén nyomtak Reiss Józsefnél, Trefort közoktatásügyi miniszternek van ajánlva, s ára 2 ft 50 kr.

Id. gr. Teleki Sámuel halála alkalmából az egyházi imákat Kolozsvárt és Sároberken Szász Domokos kolozsvári pap és egyházkerületi főjegyző mondta el. E két csinos munkája most grászborítékban Kolozsvárt Stein Jánosnál megjelent.

Füzetek. A „Magyar Lexikon” 104-ik füzet is megjelent a Lange névtől a „legumen” szóig terjedő tartalommal: ára 30 kr. — „A tiszai-és-ardai” című füzetet írt dr. Kayserling M. budapesti rabbi. Sok példára hivatkozva, tiltakozik ama tévhit ellen, mely a zsidót áldozó, hogy vallási szertartásuknál végre van szükségük. A füzet ára 20 kr.

Előfizetési felhívások. Kálmány Lajos Csánád-Apátfalváról előfizetést hirdet „Szeged népe” című népköltési gyűjtemény második kötetére, 1 ftjával. Az első kötet sok érdeket nyújtott egy nagy magyar vidék népdalaiból, közmondásaiból, szójárásaiból stb. Ekkép a második kötet is érdeklődésre tarthat számot. A sárospataki akadémia önképző társulata „Emlékkönyv”-et ad ki előfizetés útján, fönnállásának félszázados évfordulója alkalmából. Az emlékkönyv 10 ívből fog állani, csinos kiállításban. Az előfizetési pénz (egy forint) Steinfeld Béla főiskolai nyomdászhoz küldendő.

Uj zeneművek. A „Harmónia” zene-egylet kiadásában megjelent „A vörös sapka” népszimfóából nyolc dal, zongorakísérettel éneklésre alkalmas. Huber Sándor, ára 1 ft. — Ugyanitt megjelent az athléta-egylet idei balján Berkes Antal játszott „athléta csárdás”, zongorára szerző Berkes Lajos, ára 1 ft.

A nemzeti színház előadásai vasárnap végződnek be. A saison utolsó napjaiban a primadonnátlan opera fölfrissítésére Brethol Berta k. a., a hamburgi színház első énekesnője működik közre. A gyakorlati énekesnő leginkább tetszett az „Aida” drámai szerepében, melyet hűvel és megtapsolva énekel.

A népszínház e héten Zola Emil hírhedt regényét, a „Nana”-t mutatta be dramatizálva. Busnach nevű francia író idomított a regényből szimfóvet, nagyon vázlatosan kapkodva ki a második császárág erkölcselen korszakát oly erős realis színekkel festő rajzból egyes jeleneteket. A szindarabnak csak az az előnye van, hogy a regény visszatérő részeit tökéletesen mellőzte; máskülönbén aztán igen színtelen és vontatott darab, mely nem tudott hatni. A mese sovány, összefüggés nélküli epizódokból áll. Nanában Zola egy pusztító szépséget mutat be, kinek lábainál a társadalom minden rendje ott hever, tönkre teszi magát vagyoniilag és erkölcsileg, s még egy 17 éves fiú is öngyilkos lesz a bűnös légkörben. Nana a nép alsó osztályából került ki, hol a palinka öldökl. E rothadásból teremnek az arany legyek, melyek a csatornából fölszállnak, és csillogó szárnyakon viszik be a mélety a palotákba, az előkelő világba, s ott aztán ezek az arany legyek pusztítanak, megboszulva saját osztályuk nyomorát. Ez az arany légy Nana. A drámai vég az, hogy a fekete himlő ő meg, miután oly sokat megmetyélezett, elpusztított. Az előadásban a népszínház személyezte oly térré jutott, hol nem otthonos: a társalgási dráma terére; s az operettet és népszimfóvet közreműködő előkelő frakkos urakat és divat-hölgyeket ábrázoltak. Nana szerep-kör is egészen más, mint a minőben Pálmai Ilka aratja diadalait. Ide tömör, sokkal élesebb jellegű játék kellene, s általában a jellemzésnek nem kis ereje. A darab első előadása érdekelte a férfiközönséget s a színház egészen megtelt.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia jun. 12-iki ülésén közéletünk derék veteránja, Tóth Lőrincz egy napirenden levő kérdéshez, a főrendiház szervezéséhez szolt hozzá, melynek fejtegetésére a múlt évben az akadémia jutalmat is tűzött ki, de egyetlen pályamunka sem érkezett.

Tóth Lőrincz a főrendiház szervezetét nem a külföldi szénatúsokkal összemérve, hanem a hazai viszonyok alapján akarja. A megyei püspökök tovább is benn maradnának, de a ezimzetes püspökök, a főispánok, kik többé nem független dignitariusak, hanem a kormány tisztviselői, kihagyatnának. A főrendiház tagjainak száma 300 lenne. Ebből szüz főnemes, kiket a főrendi testületek választanának 6 évre, de fele minden három évben új választás alá esnék. Tóth nem helyesli, hogy a született főrendek tagsági joga magasabb cenzushoz kötnék, mert 3—5000 ftnyi évi adóval a kiváló képességek közül sok nem jutna be; így nem juthatott volna be soha b. Eötvös, b. Kemény Zsigmond, gr. Dessewffy Aurél. A második csoportot képeznék a zászlós urak, a püspökök, a protestans superintendensek, az egyetemen rektorai, az akadémia elnöke, a kuria elnöke s más kitünőségek, kiknek száma 60 volna. A többi a korona nevezné ki kitünőségekből, számszerint 54-et; a harmadik osztályba a 86 főrendi küldöttet a törvényhatóság bizottságai választanának, szintén hat évre.

Az érdeklő hallgatott előadás után Wenzel Gusztáv mutatta be művét a vasuti jog alapjáról és rendszéről, röviden megismertette annak főelveit, s kiemelve a magyar jogi életben való fontosságát a vasuti jognak, mely nagyon hasonlít a regalehoz. Az utolsó felolvasó Majláth Béla volt, ki a fölkelő hajdúk kibékítésére 1607 ben Iváncson tett kísérletéről tartott érdekes értekezést. Az eddigi hiányos adatokat kiegészíti egy okirat, melyet az értekező a gróf Forgách család levéltárában talált. Tartalmazza Homonnai Druegh Balintnak az iváncsi gyűlésen mondott beszédét, a hajduság sérelmeinek, kívánságainak jegyzékét, az erre adott választ stb. Az alkudozások utóljára eredménytelenül maradtak s érdekes a hajdúk végső válasza, mely így szolt:

„Kíváncsi az, hogy Homonnai Bálint uram ó nagysága az magyarországi fejedelemséget fólvegye, abban bizonyos lévén, ha föl nem veszi, mi általán fogva boeskorost emelünk fejedelemségre. Annak fölötté mi az római császárt, német fejedelmet soha nem akarjuk uralni ilyen okból: 1. Hogy német s nem a mi nemzetünköl való; 2. mivel hogy bálványozó; 3. mert hogy az pacifikációt nem állotta”. E nyilatkozattal végkép megszaktadtak az alkudozások.

A Petőfi-társaság e hó 11-én tartotta havi ülését.

Legelőször is az elnöklő Komocsy József tett jelentést a társaság debreczeni üléséről. Cassone József, Petőfi olasz fordítója levélben értesítette a társulatot, hogy a „Cyprus lombok” első kiadása már teljesen elfogyott s új kiadás rendeztetik sajtó alá. Az olasz sajtó nagyon melegen fogadta Petőfi költeményeinek olasz fordítását, a nép pedig nagy élvezettel olvassa. Mint Cassone írja, Petőfinék még további 300 költeményét fordítja jelenleg s azokat ősszel bocsátja sajtó alá. — A felolvasások sorát Bodnár Zsigmond nyitotta meg, s Katona József drámáiról érkezett. Utána Komocsy olvasott fel három verset *Halds*: Dezsőtől, *Reviczky* Gyula pedig maga olvasta fel „Ütközés” és „Fiatl házasság” című költeményeit, tetszés mellett. Végül Szana Tamás elbeszélést olvasott fel *Vérségi* Arnoldtól, melynek címe „Az égből köttetett”.

A nőpár-egylet közgyűlése e hó 11-én volt Tarnóczy Gusztáv elnöke alatt.

Az egylet működése következtében ma már huszonhat nőpáriskola van az országban s azokban 800 leány képezi magát. Az egyleti iskolát b. Kemény és Trefort miniszternek is jelentékeny támogatásban részesítik. Az egyesületnek az utolsó évben kifejtett tevékenységéből kiemelkedik az országos nőpár-kiállítás ötödikézer kiállítóval, 40,000 tárgyval s 8868 frtnyi tiszta jövedelemmel. Az egyleti bevétel a lefolyt évben 24,834 frt, a kiadás 15,339 frt volt. Ez adatokat nagy örömmel fogadta a közgyűlés.

A képművészeti társulat igazgató választmányának legutóbbi ülésén dr. Szencsányi választották meg társulati titkárnak.

Az orsz. mintarajztanoda kiállítása. E hó 13-ikától a mintarajztanoda és rajztanárképező növendékeinek műveiből érdekes kiállítás van rendezve az intézetben, a tavalyi és ideai iskolai év alatt készített művekből. A kiállítás külön csoportban mutatja föl az alakrajz és festészet, az ornamentika és iparművészet, az építészet, a szobrászat, a mértani szakok, a perspektiva és a fametszés köréből való műveket. Mindjárt a kiállítás első napján megjelent Trefort közoktatásiügyi miniszter is, ki Keleti Gusztáv igazgató kíséretében igen részletesen megtekintett mindent, s az igazgatónak és a tevékeny tanároknak nagy elismeréssel nyilatkozott a kiállítás gazdagságáról és a tanítványok haladásáról.

A földszint két termét a plasztika és festés kísérletei foglalják el, Huszár Adolf szobrász, Székely Bertalan és Greguss János festőművészek tanítványai. Az emeleten legelőször a fametszésekkel találkozunk. Német, francia s angol rajzok után készült metszetek mellett régibb minták sikerült utánzatai is láthatók, melyek *Morelli* Gusztáv, a fametszés tanára, vezetése alatt készültek. A rajzművek kiállítása gazdag és változatos; tanulmányfejek, természet után készült rajzok és festmények, ékítmények, építészeti rajzok, stb. egymás után következnek. *Rauscher* Lajos az ékítményi rajzot és stíltant, *Schulek* Frigyes az építészeti rajzot, *Szekely* Bertalan és *Greguss* János a figurális rajzolás és festést, *Schulek* és *Wendstüdt* Szilárd a távlatant tanítják az intézetben, s a tanítványok műve dicséri a mestereket. A kiállítás igen jó benyomást tesz egy folytonosan emelkedő intézetünkről.

MI UJSÁG?

A Rákóczi-ünnepély. Zemlénmegyében a borsi-ódon kastély megeléknült a mult vasárnap, s díszet öltött. A nagy szabadsághős szülőházának emléktáblával megjelölésére sokan érkeztek nemcsak a megyéből, hanem távolabbi vidékekről és a fővárosból is. Sátoralja-Ujhelyből külön vonat szállította a vendégeket a szép fekvésű faluba, melynek szélén áll a várkastély, s ennek déli oldalába helyezték el a márványlapot. A fővárosból a Kisfaludy-társaság képviselői gyanánt ifj. Ábrányi Kornél és Mikszáth Kálmán, a történelmi társulat részéről Szádeczky Lajos és Dongó Géza, a Petőfi-társulat részéről Szabó Endre voltak jelen; ott voltak továbbá Molnár István zemlénmegyei főispán, több képviselő, Marschalkó Tamás honvédezerede, Bokor József

sárospataki főiskolai igazgató s a megye értelmiségének színe-java; a papság, a megyei és városi tisztikarok, tanárok, ügyvédek s különösen igen nagy számú díszes hölgyközönség. Az ünnepélynek nem volt hivatalos színezete; egészen a „touristák társasága” rendezte, mely az emléktáblát készítette. Zene nyitotta meg az ünnepélyt, aztán *Matolai* Etel zempléni alispán tartott hazafias szellemű beszédet, melynek végével a szép emléktábláról lehullt a lepel. Ezután *Boruth* Elemér szavalta el Jókai alkalmi költeményét, melyben a költő a jelenlegi állapotokra célozva, azt mondja, hogy Rákóczi vágyai és álmai beteljesültek. Majd *Fejes* István szavalta el „Rákóczi emléke” című borongó költeményét, mely szintén politikai vonatkozással bír, de alaphangja egészen más, mint Jókaiénak. Utolsó felolvasó volt *Bajusz* József, a ki Rákóczi menekülését írta meg és szavalta el. A közönség hangulata a politikai vonatkozásoknál zajosan nyilvánult. A leleplezési ünnepélyt az ujhelyi, pataki és nagymihályi daegyletek éneke fejezte be. A közönség ezután szétszózlott, megtekintette a kastélyt, mely most gr. Széchenyi Jánosné tulajdona, s részben elég jó karban áll. Megnézték a parkot, a Bodrog partját, a szabadban fölláított konyhákat, melyeken a lakomához süttöttek főztek. Az erdő tele volt emberrel és zajjal, mert népiünnepet is rendeztek, melyre a vidék egész népe gyűlt össze s tánczolt és mulatott. Az ebéd a fölláított sátrak alatt folyt le, s háromszáz ember ült körül a hosszú asztaloknál. Először *Meczner* Gyula emelte poharát Rákóczi emlékére, aztán *Bajusz* elvette Kossuthot, *Fejes* István a küldötségeket. Ebéd után a társaság ismét a népiünnep tarkaságai közé vegyült, a hat óra tájban pedig visszaindult Ujhelybe, hol a megőrzés térében rendezett táncz-estély fejezte be az ünnepélyt.

Az „Orvosi Hetilap” jubileuma. Dr. *Markusovszky* Lajos osztálytanácsos, kártársai és tisztelői részéről meleg elismerésekben részesült e hó 10-én, mint az általa alapított „Orvosi Hetilap” huszonöt-éves jubileuma napján. *Wagner* János tanár vezetése alatt küldöttség jelent meg nála, mely üdvözlő iratot nyújtott át. Az orvos-irodalom és tudomány fejlesztése körül nálunk kifejtett tevékenységét sorolja föl ez s kiemeli, hogy a kedvező átalakulások láncolatának alig van egy szeme, melyre befolyással ne lett volna. Az üdvözlő levelet 210 orvos írta alá a fővárosból és a vidékről.

Es-e a tisztelők köre a Hungaria termében gyűlt össze lakomára. Több mint száz doktor volt itt jelen, s a fővárosi orvosok tekintélye közt megjelent Trefort miniszter is, Szász Károly, Szalay Imre osztálytanácsos, stb. *Trefort* miniszter köszöntötte föl *Markusovszkyt*, s tisztálgatva tudatta a kitüntetését, hogy ő felsége *Markusovszkyt* a vaskoronarend harmadosztályával díszítte föl. Trefort után dr. *Korányi* Frigyes emelte ki *Markusovszky* érdemeit azon nehézségek, a midőn az orvosi tudományt még tanítani is alig lehetett. A nagy tevékenységű fogadott beszéd után felállott *Markusovszky* és meghatottságtól elfogult hangon mondott köszönetet. Majd átérve a lapra, megjegyezte, hogy ő vállalta el ugyan a felelősséget a szerkesztésért, de a lap lelke *Balogh* Kálmán, ki 20 esztendő óta főmunkatársnak annak. A szerkesztési mellékletnek 16 év óta *Schulek* tanár a vezetője, a közegészségügyi mellékletnek *Fodor* tanár, és szól az el, hogy idegen érdemeket sajátítana el, ha ma a lap 25 éves fennállása ünnepén ezekről meg nem emlékeznék. Megemlíti azt is, hogy Balassáé volt az első cikk. Köszönetet mond azután a lap többi munkatársainak és az azt támogató olvasóközönségnek, és kijelenti, hogy ő a mai ünnepélyt nem saját személye kitüntetésének, hanem a magyar orvosok irodalmi munkálkodása ünnepének tekinti. Dr. *Patrubányi* Trefort miniszterre emelte poharát, míg dr. *Lumnitzer* dr. *Balogh* Kálmánt, mint az „Orvosi Hetilap” főmunkatársát élette. Dr. *Böke* Gyula Szász Károlyt. Majd fölolvastattak a Kolozsvárról és az ország más városaiából, s Billroth bécsi tanártól, stb. érkezett üdvözlő táviratok, s számos felkészítő volt még a társaság egyes kiváló tagjaira. Végül dr. *Farkas* László olvasta föl „A muza az orvosnál” című, eszmékben s hangulattal gazdag költeményét. A hosszabb s általában elméledő költeményből mutatványul a következők közöljük.

... Nincs e földön semminek nyugalma
Hol él, küzd minden s alakot cserél.
Az élet a halálban változtatja
Formáját, ám nem lényegét. Nem él
Mint ember, az, ki a jelszót nem érte
Leéli napjait semmittevésre,
Hogy élve kezdje meg enyészését,
Mig szétmorzsolja az időkerék.

A jelszó: munka. Kezeld alkotása,
Vagy mit utóznak ad a hagyomány,
Az írott szónak élő igazsága,
Ez a más élet a halál nyomán.
A titokfejtő tudomány varázsa
Nem marad rejtve a szerény szobába,
Hol ihletlőt nyerte az életet:
Kikél, hódítani az egyetemet.

Oh mennyi ebbben, mennyi a költészet!
Mégis kevés közületek papom,
Pedig veletek egy kenyéren élek,
Mely könnytől sós s a neve: fájdalom;
Közös anyát bírnak a szeretetben
Mely ellet áldoz mássért önfeláldat,
Közös dajkánk, mely ápol: türelem
S a csalódásban osztottok velem!

Menj, vedd e verset s vidd az ünnepélyre
A hol Hygeia büszkén ünnepel!
Magyar hazádnak van arra szüksége:
Hogy orvosra, kit önzetlen kebel
S a drága munka puszta boldogsága
Jellemzenek — emeltessék oltárra,
Nem rakva rá galéni kincseket
Csak azt, mit hoz az élő szeretet.

Embernek éltét véletlen vezérli,
De e véletlen törvényt rejteget,
Kutat az ész, míg a törvényt megérti
S a közben lét új vételeket...
Mindez, mint változott: itt van felróva
E negyedszázados emléklapokra
Miken elől áldott az az-öntudat,
Hogy jó talajba hullt a gondolat.

E terebélyes törzs itt a bizonyosság,
Hogy a vetett mag erősen kihaj,
Kik szívök lángját égni ide hozták,
Szakaszszának le emlékül egy galyt,
S ha majd otthon kis szobájukba térnek,
Hol vagy sarkal, de csüggeszt napi érdeke,
A fáradtaknak nyujtson az vigaszt:
Hogy Markusovszky érettek viraszt.

Ünnepély a Margitszigeten. A fővárosi szeretetház javára e hó 12-én tavaszi ünnepélyt rendeztek a Margitszigeten. Az idő szeles volt, de azért sokan megjelentek a szép helyre. József főherceg nemcsak a szigetet, hanem saját lakházát is rendelkezésre bocsátotta az ünnepély rendezőinek, kiknek élén gr. Andrássy Gyuláné és b. Atzél Béláné állt. Az alsó vendéglőnél katonai zenekar működött, s ezt telefon segélyével a főhercegi lakban is lehetett hallgatni. A fürdő előtt gyűlt össze a legnagyobb közönség, hallgatva a szeretetház növendékeinek ének-előadását. Este villamos világítás gyűlt ki, s a lampionok ezereit is felgyújtották. A főmulatság az alsó vendéglőben rendezett táncz volt, mely persze egész hajnalig eltartott.

Az aggteleki barlang előtt a Kárpát-egylet által épített menház elkészült s teljesen megfelel az utazó közönség igényeinek. Van benne két szép nagy terem, a nagyobb a férfiaknak, a kisebb a nőknek; s ugyancsak ez épületben van elhelyezve a vezető lakása, ki neveléssel együtt lakik ott, s ellátja az utasokat hideg ételekkel is. Ágyakról stb. gondoskodva lévén, a barlang éjjel is megtekinthető. A barlang teljesen rendben van, s mintán az ideai telen hó alig esett, benseje olyan száraz, a milyen emberemlékezet óta alig volt. Ezért teljes kényelemmel és olyan részeiben is megtekinthető, a hová máskor bajos az odajuthatás.

Szamojedok Budapesten. Az állatkertben a bagolyvár előtti tisztáson pár nap óta a messze észak egy érdekes néptörzsenek fiai tanyáznak, két család, melyek most kórusat tesznek Európában. Magokkal hoztak egy lakásul szolgáló és iramszavsbórból készült sátrat, úgynevezett jurtát, szánokat, hosszú csónakalakú hősizimákat, s egyéb házi és vadász eszközöket; 12 iramszarvast, és egy északsarki kuttyát. A karaván a jeges tenger Novaja-Zemlja szigetéről való.

* Megtalált gyermek. Biáról írják nekünk a következő sorokat: Bajcsai Sándornak harmadfel-éves lánykja a szőlőhegyről, hol szülői munkálkodtak, e hó 9-én eltűnt szem elől. Hasztalan volt minden keresés. Este nagy záporosó támadt, mely csak növelte a szülők kinos aggodalmait, ha a gyermek eltévedt valahol s a szabadban van. Másnap a környékben kidobolták a gyermeket, harmadnap — vasárnap lévén — számos ember elment kutatni. Végre délután csakugyan megtalálták a lánykát az erdő mélyében, egy bokorban, keservesen sirva, s

kimerülve a fázástól, éhségtől. Orvosi ápolás alá vették, s talán ki is fogja gyógyulni a kiállott szenvedéseket.

Szerencsétlenség Munkácsy műtermében. Párisból azt írják egy triezsti német lapnak, hogy Munkácsy műterme néhány nap előtt nagy szerencsétlenség színléte volt. A híres művész jelenleg „Krisztus keresztre feszítése” című festményén dolgozik. E célból műtermében keresztet állított föl, melyre a mintául szolgáló embert rákötötték. Egyszerre azonban a kereszt a rákötött emberrel feldőlt s a szerencsétlen oly súlyosan megütötte magát, hogy azóta folyton önkívületben van és az orvosok le is mondták életéről.

Köszönetnyilvánítás. Megkerestettünk a következő sorok közlésére. Szöllősy Szabó Piroksa, özv. Várbidnyé édes atyja *Szöllősy Szabó Lajos* halála alkalmából hálás köszönetet nyilvánít Budapest főváros tanácsának, hogy jó atyjának az Erzsébet-szegényházban öreg napjaira nyugalmas menedéket és gondos ellátást engedélyezett, — a nemzeti színház igazgatóságának és e színház személyzetének, mely legelőbb járult adakozásaival a temetkezési költségekhez, s mindenek fölött Feleki Miklósnak, ki agg szélely honfitársának az Erzsébet-szegényházba való felvételénél, mind a színházi gyűjtésnél eszközös és kezdeményező volt, s ki a színházi önszegélyező egyletből is mint annak elnöke szép összeget utaltványozott.

A „Jogtudományi Közlöny” június 16-iki (24-iki) száma következő tartalommal jelent meg: A külön közzétett intézetek föllállításához. *Balkay* László nagyenyedi kerületi börtönigazgatótól. — Házaságkötés egyházi és polgári jog szerint. Közönséges egyházi és hazai kútfők nyomán. Dr. *Koröcs* Gyula budapesti ügyvéd. — A magyar általános magánjogi törvénykönyv tervezete. Dr. *Jellinek* Arthur budapesti ügyvéd. — Törvénykezési Szemle: Egy teljesülési döntvény. — o — n. — tól. — A gyámsági törvény 113. §-a 11. pontjának alkalmazásához. *Enyiczek* Gábor sátoralja-ujhelyi ügyvéd. — Feleletek a nyílt kérdésekre: *Simon* Endre löseai kir. törvényszéki bíró és Dr. F. S. töl. Melléklet: Curiai határozatok. — Igazságügyi rendeletek. — Esküdtetségi levelek.

Előfizetési fölhívás.

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése június hó végével lejárt, fölkérjük az előfizetés mielőbbi megújítására, nehogy a lap küldésében fönnakadás álljon be.

Lapunk előfizetési ára:

Félévre: — — — — — frt 4.—
A Vasárnapi Ujság — — — — — „5.—
A Vasárnapi Ujság és „Világkrónika”-val együtt. — — — — — „6.—
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok a „Világkrónika”-val együtt — — — — — „7.—

Negyedévre: — — — — — frt 2.—
A Vasárnapi Ujság a „Világkrónika”-val együtt. — — — — — „2.50
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok — — — — — „3.—
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok a „Világkrónika”-val együtt — — — — — „3.50

A Politikai Ujdonságok terjedelmét újabb „Magyar Gazda” cím alatt két-hetenként megjelenő képes gazdasági mellékappal bővítettük.

A „Világkrónika” szintén bővített terjedelemben jelen meg, hogy állandóan nagyobb elbeszéléseket és regényeket is nyújthasson olvasóinak. Így a mult év egész folyamán keresztül közölte Verne Gyula a kitűnő francia író „Jargada, nyolczszáz mérföld az Amazonon” című érdekes regényét 50 képpel illusztrálva, s a jelen évi folyamában közli ugyancsak Verne-néknak legújabb illusztrált regényét „A Robinsonok iskolája” címmel. — A Világkrónika ezen felül, mint hetilapjaink közleményeinek kiegészítője, a hazai és külföldi általánosabb érdekű eseményeket, az azokban kiválóan szereplő személyiségeket népszerű nyelven irt magyarázatokkal kísért képekben mutatja be; közöl tájékoztató cikkeket, utirajzokat, nép- és tájismertetéseket, szemléltető jelentéseket a hazai és külföldi közérdekű mozzanatokról, találmányokról fölfedezésekről, úgy szintén mulattató apróbb közleményeket, közhasznú tudnivalókat stb.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4. sz. a.)

HALÁLOZÁSOK.

PAP LAJOS, Kézdi-Vásárhelynek több ízben országgyűlési képviselője s mint ilyen a balközép egyik jelentékeny tagja, meghalt Budapest mellett, Kossuthfalván, hol az utóbbi évek alatt lakott. Pap ifjú korában katona volt, s a szabadságharc idejében Baththyány Lajos gr. oldalán működött, ki gyakran fontos küldetéseket bízta meg. Pap azokivül a strat giai jelentőségekkel bíró pontok megerősítés munkálatait tervezésével és vezetésével is megbízott, és résztvett mindazon dadalmas harcokban, melyeket Görgei és Bem vívtak

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Az egyiptomiak és soythák nézete a keletkezés helyéről. Érdekes. Közzöljük fogjuk.

Vihardalok. Mióta Petőfi megírta a „Felhők”-et, sok utánzója akadt; ily sajátos, egészen az egyéniségben gyökerező modort azonban nem lehet utánzó. Az ön Vihardalaiban is akad egy-egy sikerültebb részlet, de egészen a csináltás színtét viselik magukon, ezt a belyegést minden utánzásnak s erőlködésnek.

Komparty. Biz ez csak a papirkosár zavaros tartalmát szaporítja az ön plasztikus kifejezése szerint.

Alsó. Különös, hogy a kinek ilyen az ortografája, mint: bekopottak, partján, rúnya, fűlydalmát stb. minden sorban, — a tartalomban mégis valóban sok a figyelemreméltó. Kár, hogy a harmadik sorok páronként össze nem rimelnek: akkor hat-hat sor ténne egy strófát s az egész csinosan kerekednék össze. Közzöljük azonban nem szándékunk, mivel egészen vége még sem üti meg a mértéket; bennő alkata nincs a költeménynek, csak szótfoló elméledés.

V. S. I. Láttatban semmi ígéretet nem tehetünk. Terünk, szépirodalomra, aránylag körülöt levén, csak kiváló jeleset adhatunk. Tessék beküldeni, akkor nyilatkozunk.

Egyedül. Most már jól van. Garibaldi emlékeztető. Nem használható. x-y. Nagyon hosszú s tárgya sem oly országos érdekű, hogy ennyi tért szentelhetnénk neki. A dolgozat különben elég csinos.

Tartalom.

Szöveg: Arabi pasa. — A nagyanyó reménysége. Rajz. *Petelei* István. — Garibaldi életéből. — Az erdei kápolna. — A Kárpáti emlékek-ből. Köttemény. *Bartók* Lajos. — Az országos levéltár kiállítása. — Egy fedél alatt. Angol regény. Írta Payn Jakab. — Egyveleg. — II. Rákóczi Ferenc ifjúságából. *Szalay* József. — Egy merész lövés. A galamblovókra irányozza *Herman* Ottó. — Irodalom és művészet. — Köztetések és egyletek. — Mi újság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Képek: Arabi pasa. — A nagyanyó reménysége. (3 kép.) — Garibaldi életéből. (18 kép.) — II. Rákóczi Ferenc szülőháza Borosiban. — II. Rákóczi Ferenc három arcképe, 8, 14 és 21 éves korából. — Galamblovészet. — A new-yorki állatvédő egyesület pecsétje.

HETI NAPTÁR Jun. hó.

Nap	Katholikus és protestans	Görög-Orosz	Izraelita
18 V A 3 Marczel	1 A 2 Arnolf	6 C 3 Besszár.	1 Th. B.
19 H Gyárfás, Juli	Gyárfás	7 Ancz. Tivad.	2 Zakarjas
20 K Szilvér	Erdős, Szilvér	8 Strat. Tiv. v. 3	
21 S Gouza Alaj. h. Alban		9 Alex. Czirill 4	
22 C Akos, Paulin	Akos	10 Prizai Tim. 5 Zakus	
23 P Zénó Szidónia Vazul		11 Bert. és Bar. 6	
24 S Sz. Iván Jéz. el. Iván, János		12 Omfir. Petr. 7. S. Sel.	

Hold változásai. ● Első negyed 23-án 7 óra 17 percz. este.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér. 6. sz.)

Takaró papiros megrendelhető e lap kiadó-hivatalában Budapest, egyetem-utca 4. szám.

KÖSZVÉNYESNEK.

Kwizda Ferenc János, cs. k. udv. szállítónak Korneuburghban.

Habár egy üveg fölhasználása az Ön köszvényfolyadékból köszvényem majdnem egészen megszűnt, mégis kérem Önt, előre gondoskodás miatt, abból még két üveggel küldeni, és saját tapasztalásból azon tanúságot kell tennem, miszerint köszvényfolyadéka valóban a legjobb szer a köszvénybántalom ellen.

Legjobb köszönetem mellett teljes tisztelettel
Grades, Friesach mellett
(Karinthiában) Lichmann Lajos,
1881. február 13-án. serlófőz.

Kapható minden gyógyszerárban. Főletét: Kwizda Ferenc János, cs. k. udv. szállító és kerületi gyógyszerész, Korneuburghban.

NYILTÉR.

TRIEZSTI

613

kiállítási sorsolás.

1000 nyerő = 213,550 forint.

Főnyeremény 50,000 forint.

Egy sorsjegy 50 krajczár o. é.

A sorsjegy-elárúsítás megnyerhetése végett kérdés intézendő a triezsti kiállítás sorsolási osztályához, Triest, Piazza Grande 2.

Egy hatszor hasábozott petitsor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 kr.; többszöri igtatásnál 10 kr. Bélyegdíj külön minden igtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad
BÉCSBEN: Dickes M. Riemergasse 12, Schalek
Henrik Wollzeile 12, és Oppelik A. Stubenbastei 2.

Gleichenbergi gyógyhely
Stájerországban.
Egy órányira köcsin a m. nyug. vasut Feldbach állomásától.
Az idény kezdete május 1-én.
A szőlő-gyógy mód kezdete szeptember elején.
Alkalikus-muriatikus és vasasvanyos víz, kecskenyő, tej, fenyőtű- és forrás- porlasztó bellegések, szénasavas fürők, szénfürők, édesvíz-fürők, fenyőtű-fürők, hideg fürdő berendezéssel hidegvíz-gyógymódra.

Johannisbrunnen
Gleichenberg mellett.

Legkezebb és legegészségesebb frissítő ital: gazdag szőlő szénasavtartalmú, az emésztés elősegítésére kielégítő mennyiségű szénasav naton és konyhasav-tartalma, valamint a gyomort terhelő mérszatlalom hiánya, a Johannisbrunnen vizét kiválóan ajánlják gyomor és hólyagbántalmaknál.

Kapható minden nagyobb ásványvíz kereskedésben.
Raktár Budapestben **ÉDESKUTY L. NÁL.**
Tudakozódások és megrendelések kocsik, lakások és ásványvizeket illetőleg a kutigazgatásnál Gleichenbergben.

ANDEL J. tengertüli pora.
Az Andel J. féle újonnan feltalált tengertüli por nem közönséges főrepor, hanem egy tüközön-egyes direkt készített 1000-szer megvizsgált és kitűnőnek alált specialitás pornak tekintendő. Az Andel J. féle újonnan feltalált tengertüli por használatához egy nagyon gyakorlati és olcsó új szerkezetű

féreg-porzó fecskendő

negrendő. Az említett por, egy mondható természet eleti erővel bír, kiűti a poloskát, bolhát, svábbogarat, munkaférget, molyt, le-
yet és hangyaférget, egyáltalán az egész fér-
get létet csodálatos gyorsan, biztosan és pedig olyké-
pp, hogy a féregkötő semminemű maradékot sem hagy vissza-
ra üvegenként 20, 40, 60, 80 kr. és 1 frt. Egy darab féreg-
porzó gép ára 40 kr. Kapható Budapestben Török József gyógyt-
zerárban király-utca 12. Továbbá raktárak a követ-
ezők gyógyszerárakban. Ár: Rozsnyay Mátyás, Brassó;
ekellus N. Eger; Kollner Lőrinc, Eszék; Dienes J. C.;
Táposvár; Babochay Kálmán. Kezemé: Katona Zsigmond;
Medveczky Sándor. Miskolc: Dr. Szabó Gyula. Nagy-
vá: Draxler Ferenc. Szekesfehérvár: Diebala György.
Szeged: Harez János. Temesvár: Tárcay István. 405

Figyelmeztetésül!!

Távol-, rövid- és gyenge-látóknak
kiszárlag általán készítet és egyáltalán elismert szem-
üvegek semmiféle s bármi módon magát bemutatkozó utazó
Által el nem árassítatnak, hamisítatlanul ezek kizárólag
látszerészeti intézetekben, Budapest, váci utca 19. sz.
kaphatók. **SOLOMONSON N. H. látszerész.**

TRIESZTI KIALLITÁSI

LOTTERIA.
1000 nyeremény 213,550 frt értékben.
Első főnyeremény aranyban vagy készpénz o. 6. 50,000 forintban.
Második főnyeremény arany, vagy készpénz o. 4. 20,000 forintban.
Továbbá különféle nyeremények 10,000, aztán
5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100,
50 és 25 forintjával.

Minden sorsjegy csak 50 krajczár.

Sorsjegyek kaphatók minden váltó-üzletben,
cs. kir. dohányfőzsdében, lotto-gyűjtődé-
kben, stb. stb. az osztr.-magy. birodalomban és a trieszti
kiállítás orszolási orszolányánál (Piazza
Grande Nro 2.) Trieszben, ehhez tessék for-
dulni mindazoknak, kik sorsjegyek
elárusításával óhajtanak foglalkozni

!TÁVOL LÁTÓ!

Uj optikai zsebesszköz utók, katonák, erdei és falusi lakosoknak.
2-4 órányi
távolságra
látás és
világosan
mutat!

Ezen újonnan feltalált távol
látó 2 optikai lencséből áll,
melyek különböző távolság-
ra erősíthetők, és lényege-
ben nagyobb hatással bírnak,
mint a mezei látó-
vek, s ennél fogva általános
tetszésre találván, külfö-
lönösen kirándulásokra stb.,
bármelyek a legjobban
ajánlhatók. Tokkal zsebbe
helyezésre frt 1'25,
finomabb frt 1'75, külön
finomabb frt 2'50.
Baroscop, biztos és eszálta-
talan időmértő frt 2.-
legén. kiállításban frt 2'75.
(Eml. eladók nagy árakon.)
Szállítás készpénzre vagy
postautalvány mellett.
Egyedül és ki. **KLINGEL-BÄHMANN,**
Reichstr. 3. 501.
Képes árjegyzékek ingyen.

**A LEGJOBB
SZIVARKA-PAPIR
A
LE HOUBLON**
francia gyártmány. 105
Utánzásokra figyelmeztetünk!!

Csak az a szivarka-papír valódi,
hol minden lapon a
LE HOUBLON bélyeg van, és
minden doboz az alábbi védjegy-
gyel van ellátva.

**Kopaszság,
a haj őszülése és korpaképződés**
ellen a naponta kétféle bizonyítványok és készítő irak
tanúsága szerint egy-dőlő jónak bizonyult szer a
TANNIN-OLAJ
Dr. Morastól.

Tisztelt gyógyszerész ur! Szíveskedjék számomra Dr. Morastól-olaját
bő meg egy nagy palackal küldeni. E szer hatásos oly kitűnő, hogy a hajam hál-
lása teljesen megváltozott, s a sűrű után-növe immár látható is.
Bécs, 1880. január 5. Wagner Vilmos.
Füzet J. gyógyszerész urnak Prágában. Szerencsénél ezem magamat Ön-
nal köszönhetem, hogy Dr. Morastól-olaját hajamnak két év óta tartó hullását
teljesen meggyógyította. Remélem, hogy a szer segítségül előbbi szép hajamat ismét
visszaszerzem.
Marienbad, 1879. aug. 18-án. Zarembo Mária.
Tisztelt Uram! Harmonikus emberek kopasz fejjel bírnak nem valószínű
küllemes. Ha dr. Morastól-olaját nem használnám volna, ma ifjú agyaggyá
volnék. E szer néhány hét alatt csodát tett rajtam, mint mindasok, kik ismernek
bizonyítanak. Remélem, hogy a szer segítségül előbbi szép hajamat ismét
visszaszerzem. Budapest, 1880. jan. 3-án. Dr. Morastól-olaj.
Kapható 2 és 4 frtos palackokban.
Főlet Magyarországon számára Török J. gyógy-
szertára Budapest, Temesváron Tárcay József gyógy-
szert. Zágrában Mittelbach Zsigm. gyógyszer.

SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK

KIELHAUSER H.
okl. gyógyszerésztől és illatszergyártóól Grácban.
A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani labora-
toriumából, azon felette kedvező eredmények után,
melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb.
tanár urak kísérletei előidézték, már világhírt vívott
ki magának mint eredményt és rothadást akadályozó
anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű
belső bajok ellen, hanem célirányos összetételben
még fölülmulhatlan övszer a bőrre, hajra és fogakra
nézve. Antieptikus hatása különösen rendkívüli;
megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel
együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.
Salicyl-toilette szappan — darabja ára 50 kr.
Salicyl-toilette-víz — — — — — 70 „
Salicyl-fogpor — — — — — 50 „
Salicyl-fogpép — — — — — 60 „
Salicyl-szaviz — — — — — 60 „
Salicyl-hajkenőcs — — — — — 50 „
Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen) — — — 50 „
Főraktár Magyarországra nézve:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész Budapest, király-utca 12. szám.

Eredeti keleti rózsatej

(Original orient. Rosenmilch)
RUSS KÁROLY gyógyszerésztől.
A bőrké rogtón, nem pedig hosszabb használat után, gyöngéd,
vakítóan fehér, fiatal, üde színezett ad, mint ez semmi egyéb-
szer által el nem érhető; a májfoltokat, szeplőket, pörpönsé-
ket, bőrké, ráncokat, vörösséget, napégést s a bőr
minden kivirágzását, valamint minden szárga vagy barna bőrszín
azonnal eltávolít, s egyformán alkalmas mindentestreszre. 1 frt.

TANNINGENE.

Legújabb, ólommentes, jótállás mellett ártalmatlan, azonnal
hatással bíró
hajfestő szer minden színű hajra.
különösen pedig szürke és fehér hajra (szakáll és szemöldök
is), melyek egyszeri használat mellett is ugyanazon hibát-
lan, fényes, tetszés szerinti szöke, barna vagy fekete fia-
talos természeti színt vissza nyert, melyvel megőszölés
előtt bírtak, és melyet sem szappannal mosás, sem gőzfür-
dő el nem enyészít. Epen így kitűnően alkalmas e hajfestő-
szer vörös és kedvezőtlen színű haj festésére minden
tetszés szerinti árnyalatban, a 2 frt 50 kr.

E különlegességek lelkiismeretesen vannak megvizsgálva, tör-
vényesen védve, és azokat kezezők mellett határozottan ártal-
matlan, valódi minőségben szállítja a készítő

RUSS KÁROLY utódja (Czerny Ant. J.)

BÉCS, I., WALLFISCHGASSE 3. 588
Kitüntetve nyolcz kiállításán. — Raktárak: Buda-
pesten: Török József gyógyszer. király-utca 12.; továbbá
Sztupa és Telkessy urak gyógyszerárakban. Pozsony: Heim
Komárom: Kirchner. Szekesfehérvár: Körös Szabadka:
Jóó. Debreczen: dr. Rotschek. Miskolc: dr. Herz. Nyir-
egyháza: Lederer. Kassa: Wandraschek. Ár: Armin.
Nagy Becskerek: Steiner. Temesvár: Tárcay. Szeged:
Baresay. Vág-Sellye: Zeller. Kolozsvár: Hintz. Brassó:
Kugler. Gyulafehérvár: Fröhlich — valamint rok más jó-
n-vá gyógyszerárakban és illatszerekkereskedésben. Sörgö-
sen kérjük azonban határozottan „RUSS” gyártmányait
kérni; miután ezek egyazon név alatt lesznek a keres-
kedésbe hozva, melyek egészen hatástalnak. — Kimerítő
tervezeteket összes különlegességeimről kívánatra ingyen és
bérmentve küldök.
Kérem e hirdetést előforduló szükség czéljából megőrizni,
miután az csak ritkán jelenik meg.

FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irod. intézet kiadásában (Budapest,
egyetem-utca 4) megjelent és kapható

ELBESZÉLÉSEK.

HOMONNAI BÉLA.
Ara füve 2 frt.

TARTALMA: Manna. — Balambér lelke. — Se-
verina. — Egy nő, ki mérget akar venni. — A
szerelmes gyermek. — A végeztés mokus. —
Barát és vetélytárs. — Egy boldog, a ki szeret.

UJ TELJES

**NÉMET-MAGYAR
ÉS
MAGYAR-NÉMET
SZÓTÁR**
IRTA
Dr. BALLAGI MÓR.
I. NÉMET-MAGYAR RÉSZ.
ÖTÖDIK KIADÁS.
Ára füve 7 forint. — Főbörkötésben 8 forint.

II. MAGYAR-NÉMET RÉSZ.
ÖTÖDIK KIADÁS.
Ára füve 5 forint. — Főbörkötésben 6 forint.

HAZAI TERMÉNY! CSÉPLÉSIIDÉNYRE TÖMÖR (DARABOS) SZENET

ajánlunk kütűn minőségű
három minőségben mozdonyok (Locomobile) fűtésére.
GYÁRSZENET, gyári czélokra, állomásra szállítva,
igen jutányos, mérsékelt árak mellett.
Északmagyarországi egyesített közszénbánya- és iparvállalat-részvény-társulat
Budapest, V. Erzsébet-tér 10. sz. —
(Ütányomat nem díjaztatik.) 411

Cs. k. kizáról szab. újonnan javított RUGANYOS SÉRVÖTŐK.

A legújabb találmány a Bogand.
amerikai tudor után újonnan javított
ruganyos sérvköti Politzertől, ép ugy
urak, valamint nők és gyermekek szá-
mára; rugóknélküli, tisztá gummiból
művészelgészkesztve, s azon célja
van, hogy még a legidősebb sérveket
is a legrovidebb idő alatt egyforma
helyre hozza, és ép ugy nappal
alvásnál is használható, anélkül, hogy a sérvben szenvedő hivatá-
sok a legkevésbé is akadályozva lenne. Nagy haszonnal jár, ha
éjjel át is a testen marad, miután akkor kiválóan jó és kellemes
nyomást eszközöl a szenvedő részekre.
Árak: egyszerű 6-7 frt; kettős 10-15 frt; gyermekeknek félvel olcsóbban.
Nagy raktár angol és francia szél sérvköti, suspensori-
umokból, szöve, gummiból, valamint szarvabőrökből is. A szar-
vabőr és gummi suspensoriumoknak az a czéljuk, hogy a terje-
dést megakadályozzák. — Méhfeeskendő, légpárnák, ágybetétek, hónap-
szám-erőszerek, övkészítmények, gummi-harisnyák és minden gummi-
ár-cikk. — Sérvköti-készítmények, a jobb, vagy ha bal
felőli vagy kettős legyen-e, úgy szintén a derék bősége is.
Megrendeléseket utánvét mellett postafiókúval eszálköl-
tővel, cs. kir. k. k. kizáról-készítő,
Politzert Mór Budapest, Deák-Ferencz utca.

Különös figyelemre méltó!

A hírneves dr.
PORTI-féle
sebtapaszt
mely rendkívüli
gyógyereje, el-
oszlató, érlelő s
fájdalmat esil-
lapító hatása ál-
tal leggyorsabb,
legbiztosab egy-
szersmind gyö-
keres gyógyulást eszközöl különösen bajokban. Egy
csomag ára 50 kr. nagyobb csomag 1 frt, haszná-
lati utasítás-sal együtt postán küldve 20 krral több.

Központi küldeményező raktár Pesten:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél
király-utca 12. sz.
Bécsben: Plohan F. X. gyógyszerárban, Lötzing-utca 12. sz. Dr. Girtler F.
gyógyszerárban, Pring 7. sz. Fritz G. és R. gyógyszerárak. Brünner-
strasse 5. sz. — Gröben: Nodder A. a Mur-dőrn. — Prághban: Fürst
János gyógyszerárban, Forst 1071. sz. — Joppeban: Engel J. gyógyszerár.
Továbbá kaphatók Budapestben: Pillich F. utv. gyógyszerárban nagy
(3) koroná-utca. — Palotky K. gyógyszerésznél nagy koroná-utca 20. sz. —
Wagner J. gyógyszer. — váciaközön: — Schenkler K. úv. a „nagy
Krisztófi” címűtől gyógyszerárban. — Kistóti: — Wagner D. gyógyszer.
gyógyezert. vici boulevard 9. — A Lipótvárosi gyógyszer. nádor-utca 2.
— Sztupa Gy. gyógyszer. a Kalváción. — Esztofer G. gyógyszerárban
Pillich F. különlegességek raktárban, kerepest-utca 8. sz. — Telkessy
J. utv. gyógyszerárban a nádor-utca. — Vácon: — Kerepesi: — Kerepesi:
Kerepesi: — Frum J. gyógyszerésznél váciaközön 6-utca. — Schwarz-
mayer K. gyógyszer. váciaközön 6-utca. — Esztofer G. gyógyszerárban
Tabánban (Kisváros) 6-utca. — Alsó-Lendván: Kis B-nál. — Aradon:
Rozsnyay N. és Schiffer A. gyógyszer. urnál. — Berettyó-Tifflon: Bárdy Gy.
— B.-Csabán Varsák B. Bitt-Szent-Mihályon: Lukács F. — Csepén: Csé-
hulka Gy. — Debreczen: Dr. Rothschek V. E., Tamassy K., Göll
N., Grényi O. — D.-Földvár: Náchera P. — Egerben: Küller Lőrinc
és Bunák Lajos gyógyszerár. — Egerben: Iszly Gy. — Erzsébet-
várt: Onolupur J. — Gyöngyösön: Kerekes N. — Győrött: Müller K.
Zinzel József. — Huson: Kerekes N. — Jászberényben: Teschler E. és
Merk J. — Kaposvárt: Kerekes Gy. és Baboay K. — Kassa: Kerekes
A., Wandraschek K., Nagy G. és Hegedűs L. — Kerepesen: Bárdy Gy.
— Kismén: Gerssich G. A. — Komáromban: Gröben 26. — Kősziden:
hancs A. és Kirchner M. — Kun-Ménfőváros: Jung K. — Lőcsen:
Kerekes D. és Vicih L. — Lőcsen: Bolman Ede. — Munkács: Nagy A.
és Sily J. — Nagy-Berecsen: Barnay M. — Nagy-Károly: Nagy G. —
Ménfőváros: Fröhlich B. — M. Tere: Borbás J. — Miskolc: dr.
Csáthi, Szabó, Mayer R., Ujházy K. és dr. Szabó Gy. gyógyszer. — M. Sál-
páti: Hóler L. — Mitrovicán: Kostonosi A. Bárdy. — Nagy-Károly:
Fraser Béla és Kirchner J. — Nagy-Károly: Frásky P. és Kerekes Gy. L.
— N.-Kőrösi: Medveczky György. — Nyírségben: Csapcsay J.
Nagy-Károly: Kerekes K. — N.-Váradon: Huszella M. Molnár J. és Kéry
Gy. gyógyszer. — Nyíregyházán: Korányi J. gyógyszer. — Sopron: Alf. és Lederer J.
gyógyszerésze és Kovács S. — Pákon: Malinitsky S. — Perjesen:
Bérmohr P. — Pécsen: Sipos J. — Pozsonyban: Blaskó B. — Pár-
nokon: Fekete N. — Rimasomban: Hamalár K. — Rozsnyay: dr. Pósch
J. gyógyszer. és Hirsch J. N. — S.-A.-Ujfehlyen: Medveczky J. és Pinter F. —
Simegen: Blumensky L. — Salföldön: Bousin J. dr. Lengyel M. és
Böszörményi J. gyógyszer. — Szegeden: Kerekes Albert. — Székesfe-
hérvár: Braun J., Diebala Gy. és Körös V. — Székelyhádon: Szabó J. —
Sztolcson: Kerekes Gy. — Szombathelyen: Simon Gy. és Rudolf A. —
Tárgon: Monó J. — Temesvárt: Tárcay L. és Jahn C. M. gyógyszer.
— T. Ujváron: Róty G. — Tisza: Ágoston Gy. — Tolosban: Balzer F. —
Tornalján: Drágyi Zs. — Ungvárt: Lám Sándor Frinkel M. gyógyszer.
Kraus A., Spok J. és Peltárcsák A. — Vácson: az irgalm. gyógyszerár.
Veszprémen: Ferenczy K. — Villányon: Fekete E. — Zircen: Tajti J.
— Zircváros: Dr. Róth P. — Zircváros: Dr. Róth P. — Zircváros: Dr. Róth P.
és Wolf J. — Brassán: Schuster K. L. — Gyertyánffy és Vörösi. — M.-Vár
néphely: Bucher M. — Szegevár: Időb Mittelbacher J. B. — Sept-
Szent-György: Beteg B. és Devis P. — Szatmáron: Grafits J. — Tisza:
Bachor J. — Zircban: Weiss S. 21
Ezen kitűnő hatás, nem elegendő ajánlható gyógytápasz készítője
PORTI LÁSZLÓ lak. Budapest, I. L., Nádor-utca 3.

Kérem

ezt olvasni. A
„rogtón-nyomó”
(14120. sz. német birod. szab., cs. k.
osztók szab.; ezüst érem és okirat, az
egyedien szabadokozott má-
sokl készletek nyomdai festékek.)
Száraz eljárás mellett sajtó nél-
kül meglehetősen hatékonyan egy-
formán és, sőtfelele (v. színes)
elmoshatóan levonókat készít
melyek egyenként is az egész világ
posta-köteleiben mint nyomtatv.
díkdíjzárnyban reszesülnek.
A „rogtón-nyomó” minden ed-
digi másoló készleteket: hecto-
auto-, polygraph stb. messze felül-
mulja; munkaképességben az öri-
(autographia) sajtót utoléri,
ugyanazt azonban egyszerűség és
olcsóság tekintetében felülmúlja.
Készletek 2 nyomótárral: 1. sz.
25.32 cm. — 15 m. — 2. sz. 28.40 cm.
— 30 m. — 3. sz. 40.50 cm. — 30 m.
Tervezések kézirányok, a sajtó
táblák, és eredeti levonók azonnal
ingy- és postamenten. 606
Zittau, Szászországban.
Steuer & Dammann.
NB. Szabadok Anglia és Francia-
ország, stb. számára, eladók.

Szerencse fell Braunschweigba!

Az állam részéről biztosított és
6 osztályba sorozott 23. Braun-
schweig-i hercegségi orszá-
gos lotteria a játszóra néve
előnyösen van berendezve, meny-
ben 100,000 sorsjegyet s mégis
50,000 nyereményt tartalmaz,
s sorsjegyek felvételét azonnal
nyitni kell. Az ezen sorsjátékok ki-
sorsolása alá kerülnek sok és nagy
nyeremény felsorolását nem
engedi a tér, ellenben minden
megrendelő — meggyőződés vé-
gett egy hiteles sorsjátékter-
vél kap. 617
Az I. osztály ez év július 13.
14-én bizonyosan megtörténik,
melyre az 1866-14. eredeti sor-
jegyeket, az ősszel előleges be-
kötésbe v. utánvét mellett szállí-
tok.
I. osztály 1/4 sorsj. 2 frt 48 kr.
1. „ 1/2 „ 4 „ 96 „
1. „ 3/4 „ 9 „ 90 „
(bellegetéggel együtt).
Tervek, valamint hivata-
los nyerevény-lajstromok
pontosan küldetnek.

Louis Königsdorf,
a braunschweigi országos sor-
játék főgyűjtője,
Braunschweig, Gausst. 29.

FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irod. intézet kiadásában (Budapest,
egyetem-utca 4) megjelent és kapható

MŰSZÓTÁR

AZ
ÖSSZES VASUTI SZOLGÁLAT SZÁMÁRA
IRTA
MAYER J. LAJOS
a cs. kir. szabadalm. osztrák állampolgár-pályá-társulat tisztviselője.
I. NÉMET-MAGYAR RÉSZ. Ára füve 60 kr.
II. MAGYAR-NÉMET RÉSZ. Ára füve 60 kr.
A két kötet egy vászonkötetbe kötve 2 frt.

Ember emlékezet óta a legjobb és még mindig felülmúlhatatlan
trachit malomkövek,
száraz, vízi és szélmalomok részére,
az alatt kitett leszállított árakon kaphatók a legnagyobb választékban
a
sárospataki régi malomkőbányában.

Ár ak:

95 cm. átmérőjű kő ára	25 frt.
1 méter átmérőjű kő ára	32 frt.
1 méter 5 cm. átmérőjű kő ára	37 frt.
1 méter 10 cm. átmérőjű kő ára	44 frt.
1 méter 16 centiméter átmérőjű kő ára	50 frt.
1 méter 21 cm. átmérőjű kő ára	56 frt.
1 méter 26 cm. átmérőjű kő ára	62 frt.

Magassága a köveknek általában 41 centimeter.

A kövbenes centiméterek aránylagosan számítottak hozzá a fent kitett árhoz.

Nagyobb a vagy kisebb kövek rendeltére azonnal készíttetnek.

Megrendelések intézendők ifj. **KATONA ZSIGMOND**
bánya-felügyelő urhoz, ki is kívántra felvilágosítással szolgál.

A sárospataki régi malomkőbánya igazgatósága **SÁROS-PATAKON.**

616 Posta-, távirat- és vasúti állomás.

Régi vámdíjas kávét

minden árban szállít, bármely
postaiállomásra bérmentve a
következő czég:

KOTASEK JÓZSEF,
BRÜNNBEN.

Árak 5 kilogrammonként.
Java kávé — frt 6.50 és frt 7.50
Ceylon kávé frt 8.- és frt 8.50
Cuba kávé — frt 8.- és frt 8.50
Mennado kávé frt 8.- és frt 8.50
Brazilai kávé frt 7.50
Mocca kávé — frt 8.50 608
Gyöngy kávé — frt 8.50
Kávé — frt 8.50
NB. Szabadok Anglia és Francia-
ország, stb. számára, eladók.

A háztartásban

egy varrógép mindenesetre a legszorgalmasabb és a leghasznosabb segéd, ha az
egyszerűen kezelhető, tartós és mindenemű varrásra használható. A Singer Ma-
nufacturing Co. New-York, eredeti varrógépek e czéltól, valamint minden más
egyéb munkára, mint fehéremű-varrás, női öltöny-készítés, köpeny, hálókötés
és csernyőkészítésre a legkétségteljes és a legkitűnőbbek, mi mellett legfőnyeseb-
ben azon körülmény bizonyít, hogy abból csak a mult évben is több mint félmillió
lőn eladva. Az eredeti Singer-féle varrógépek teljes jótállás mellett s csekély elő-
leg és minden áremelés nélkül, heti 1 frt részletfizetés mellett is kaphatók s alapos
oktatás ingyen nyújtatik. — Az utánzótt s a Singer név alatt kibocsátott gépekkel
való összevetések kikerülése végett ügyelgetek legyünk rá, miszerint az eredeti
gépek a gép karján „The Singer Manufacturing Co.” teljes czéggel vannak
ellátva s ezenfelül egy a felső részen, mint az állványon is a gyári védjegyet visel-
lik. Szabók, cipészek, szíjgyártók, kalaposok, könyvkötők és székgyárosok stb.
számára ajánlom a Singer Co. különleges varró-gépeit.

NEIDLINGER G.
BUDAPEST, váci utca 26. sz. (a „vastuskóhoz”).

Amohai AGNES-forrás

hazánk egyik legszénasavdusabb
savanyuvize

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál
s a gyomornak az idegrendszer bántalmán alapuló
bajaiban. Általában e víz mind azon kórkóknál kiváló
figyelmet érdemel, melyekben a szervei elég támogatás
és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.
Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.
Fris töltésben mindenkor kapható 538
ÉDESKUTY L.
m. k. udv. szállítónál Erzsébet-téren.
Ugyancint minden gyógyszárban, élelmiszerkereskedésben és vendéglőkben.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS BUDAPESTI HIRLAP

ezimü politikai napilap

1882-ik évi julius—decemberi folyamára.

A „BUDAPESTI HIRLAP” a legolcsóbb fővárosi politikai, gazdasági és szépirodalmi napilap, megjelenik minden nap, tehát hétfőn és ünnep utáni napokon is 12—16 oldalnyi tartalommal.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egy évre 14 frt. Negyedévre 3 frt 50 kr.
Félévre 7 frt. Egy hónapra 1 frt 20 kr.

Beosztása figyelemmel van arra, hogy a politika, a társadalom, a művészet, az irodalom s a **közönség mindennemű érdeklődésének köre** arányosan képviselve legyen benne. A közintézetek, a nyilvános társaságok, a hatósági élet és a magánélet szolgálatában egyaránt kíván a „Budapesti Hirlap” buzgólni. Tekintettel van azonképen arra, hogy a család minden tagja, a komolyabb férfiak és a gyöngédebb izlésű hölgyek egyaránt találjanak benne magoknak rovatot: oktató, mulattató s ismeretterjesztő közleményeket.

A „BUDAPESTI HIRLAP” politikai magatartásának irányzója a magyar nemzeti érdekek ápolása mindenek felett.

A „Budapesti Hirlap” pártkötélkébe semmi körülmények között nem lép, de sőt fentartotta magának minden oldallal szemben a **nemzeti érdekek, a magyar politika igazainak**, a maga szabad és független meggyőződése szerinti hangoztatását.

A magyar kultura védelmének harcászata e lap dolgozó társai, méltányosak a törekvéssel, intők a mulasztással, kíméletlenek a rosszakarattal szemben.

E mellett elsőrendű gondja a szerkesztőségnek, hogy a **Budapesti Hirlap-ban** e lap olvasói oly közlőnyt kapjanak kezükbe, mely a **versenyt minden tekintetben bármely belföldi vagy külföldi lappal fölvehesse, az összehasonlítást kiállja**, kiállja ugy közleményeinek gyorsasága, hitelessége és kimerítő volta, mint írónak kvalifikációja tekintetében.

Irányunk helybenhagyása, fáradozásaink megjutalmazása gyanánt áll mellettünk az a példátlan felkarolás, mely a magyar hirlapalapítás történetében hasztalan keresi párját, mely egyévi fennállás után a „Budapesti Hirlap”-ot a legolvasottabb magyar napilapok sorába emelte, s melyért a lap szerkesztősége örök bálára kötelezettnek érzi magát díszes közönségével szemben.

Azért fordulunk bizalommal a tisztelt olvasó közönséghez és kérjük becses támogatását vállalatunknak, mely hivatva van arra, hogy hazánkban a hasonló **német vállalatok** kártékony elszaporodásának hathatósan útját vágja.

A „Budapesti Hirlap” irányczikkeit rendesen írják

Kaas Ivor báró és Rákosi Jenő.

Egyéb gazdag közleményei mellett közöl e lap rendesen egy-egy érdekfeszítő regényt a legjobb szerzőktől, eredetit és külföldit felváltva.

Igy legközelebb **gróf Teleki Sándornak „Garibaldi alatt”** ezimü rendkívül érdekfeszítő emlékiratát.

Az előfizetési pénzek a „BUDAPESTI HIRLAP” kiadóhivatalához (Kalap-utca 16. sz.) küldendők.

Csukássy József, Rákosi Jenő

a „Budapesti Hirlap” kiadó-tulajdonosai.

615

Csukássy József

a „Budapesti Hirlap” felelős szerkesztője.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent:

KÖZSÉGI KALAUZ

VEZÉRKÖNYV

község- s körjegyzők, községbírák, községi elöljárók s képviselők használatára. Felvilágosító és utbaigazító számos jegyzetekkel s gyakorlati írománypéldákkal.

Irta
TÓTH LAJOS,

köz- és váltóügyvéd, Pestmegye volt tiszti főügyésze.

Második, jelentékenyen bővített és különös tekintettel a községjegyzői sajtóiról tárgyában 1872. évi szeptember 25. kibocsátott belügyminiszteri szabályrendeletre, az újabb és legújabb törvények alapján kiegészített. Ára **fűzve 4 frt.**

Franklin-Társulat nyomdája (Budapest, egyetem utca 4-ik szám.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és kapható:

A JANGADA

NYOLCZSZÁZ MÉRTFÖLD AZ AMAZONON.

IRTA
VERNE GYULA.

Képekkel.

Ára fűzve 2 forint.

Képekkel.

REGÉNY

FRANZIÁBOL FORDÍTOTTA

VISI IMRE.

Külföldi előfizetéseket a postai megfizetés által is el lehetett látni. Képekkel. Ára fűzve 2 forint.

26-ik szám 1882.

BUDAPEST, JUNIUS 25.

XXIX. évfolyam.

SZARVAS AZ ERDŐBEN.

MÁHOLNAP itt lesz az ideje, a mikor ellenállhatatlan csábba hívogat az árnyas erdő s oda menekül suttogó hűsége, a ki csak teheti. Az államférfiak sincsenek kivéve az általános szabály alól s ha véletlenül jó adagja szorult beléjük a vadász-sport szenvedélyének, — bizony el is hagyják egy időre poros aktáikat, megkocskáztatva még azt is, hogy az alatt fölbillen az európai egyensúly, mely gondjaira bízott.

A mi minisztereink között pedig vannak olyanok, a kikbe ily vadásszenvedély szorult. B. Wenckheim Béla nagyhirű vadász volt annak

idejében, Andrássy Gyula gróf is megmászta az Alpesekeket ő felségével a zerge után, — annyira azonban tudtunkkal egyik sem vívó, hogy a férfias sportnak ezt a nemét irodalmilag is oly sikerrel művelte volna, mint b. Orczy Béla, az ő felsége személye körüli jelenlegi miniszter.

Az ő művészi önjáratát mutatjuk be azt a tájképet, melyet mai számunk élén láthatnak olvasóink. Mert tudni kell, hogy a nemes báró a rajzon és az ecset forgatásának is mestere s az 1851-ben megjelent díszes kiadású „Vadászalbumban” is négy szép kép s több kisebb rajz van tőle. Körös-Ladányban szintén több nagyobb képet készített az ottani kopóvadásztársulatról, s vadász-barátai közül számosakat ajándékozott meg sajátkezűleg készített

festményeivel és rajzaival, mindenütt méltó elismerést szerezve e speciális tárgy művészetének, melyet ő szerényen műkedvelősködének nevez. Nehány nagyobb képe Franciaországban készült s ottani vadászjeleneteket ábrázol saját élményei után, s ott is nagy becsben tartják őket barátai, kiket velők megajándékozott.

Azon rajzát, mely után mai képünk készült, fölkeresünkre engedte át gyűjteményéből a „Vasárnapi Ujság”-nak közlés végett, sőt ama cikkének fölhasználására is meghatalmazott, mely e kép magyarázatául szolgál s mely a legérdekesebb vadászalandok egyikét írja le, és pedig oly eleveenséggel, sőt mondhatnók költői emelkedettséggel, hogy benne a magyar vadász-

SZARVAS AZ ERDŐBEN. — BÁRÓ ORCZY BÉLA RAJZA.